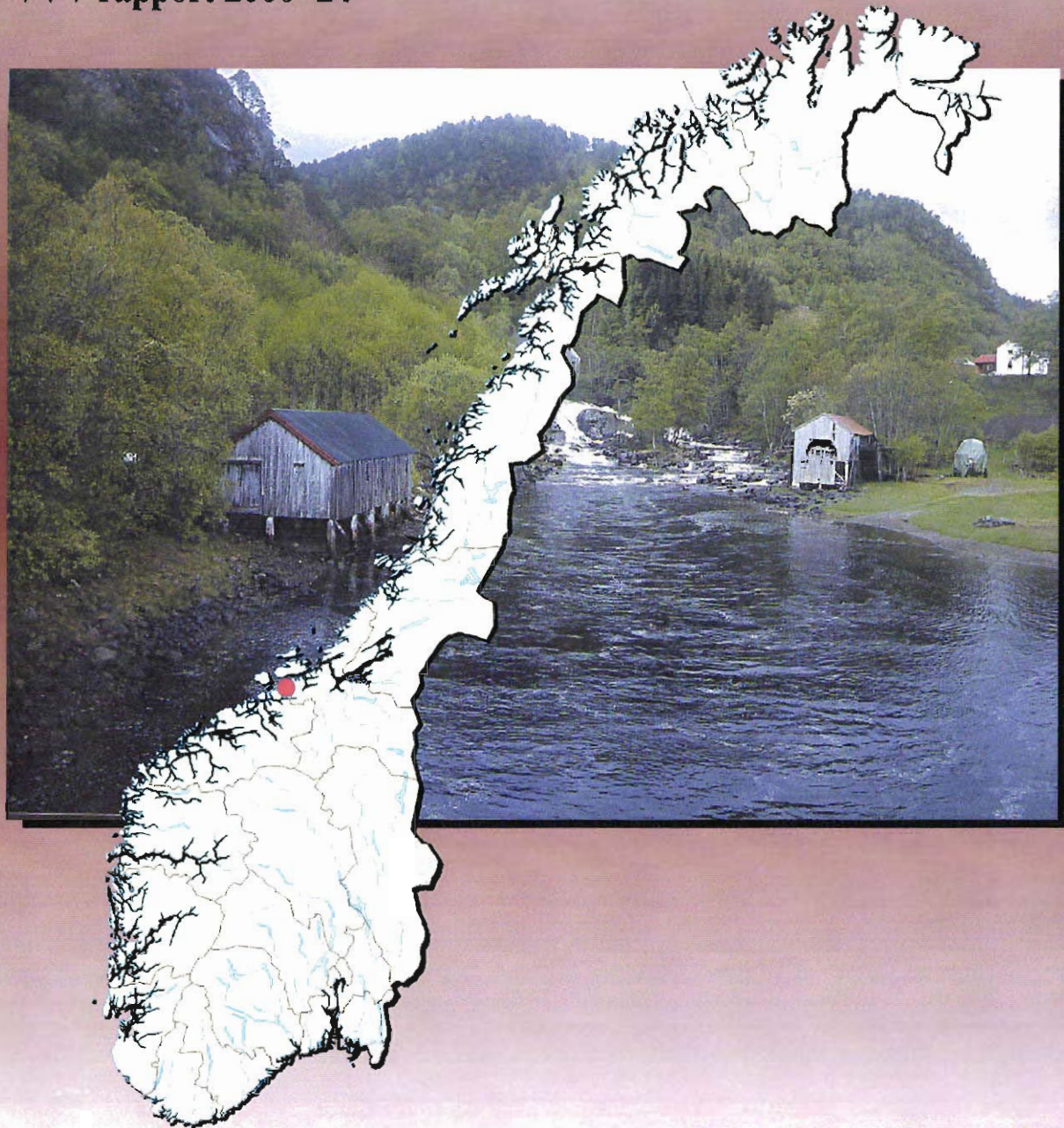

Verdier i Gjela, Aure kommune i Møre og Romsdal

VVV-rapport 2000 -24

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med
Norges vassdrags- og energidirektorat og Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Refereres som:

Morten W. Melby og Geir Gaarder 2000. Verdier i Gjelavassdraget, Aure kommune i Møre og Romsdal. VVV-rapport 2000-24. Trondheim. 37 sider, 6 kart.

Utgitt av Direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrag- og energidirektorat.

Forsidefoto: Morten W. Melby

Layout: Knut Kringstad

Verdier i
Gjelavassdraget, Aure kommune
i Møre og Romsdal

Vassdragsnr.: 116.2Z
Verneobjekt: 116/1
Verneplan IV

VVV-rapport 2000-24

Tittel <i>Verdier i Gjelavassdraget</i>	Dato <i>Kunnskapsstatus pr. 1998</i>	Antall sider <i>37</i>	
Forfattere <i>Morten W. Melby Geir Gaarder</i>	Institusjon <i>Fylkesmannen i Møre og Romsdal</i>	Ansvarlig sign. <i>Oddvar Moen</i>	
TE-nr. <i>910</i>	ISSN-nr. <i>1501-4851</i>	ISBN-nr. <i>82 7072-417-3</i>	VVV-Rapport nr. <i>2000-24</i>
Vassdragsnavn <i>Gjelavassdraget</i>	Vassdragsnummer <i>116.2Z</i>	Fylke <i>Møre og Romsdal</i>	
Vernet vassdrag nr. <i>116/1</i>	Antall objekter/delområder <i>25</i>	Kommuner <i>Hemne, Sør-Trøndelag Aure, Møre og Romsdal</i>	
Antall delområder med Nasjonal verdi (***) <i>1</i>	Antall delområder med Regional verdi (**) <i>2</i>	Antall delområder med Lokal verdi (*) <i>10</i>	
EKSTRAKT Vassdragsrapporten inneholder en beskrivelse av Gjelavassdraget innenfor temaene prosesser og former skapt av is og vann, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner. Under hvert tema er særlig interessante lokaliteter beskrevet, verdivurdert og avgrenset på kart. Som vedlegg til rapporten følger også en database utskriftsrapport som inneholder mer detaljerte opplysninger omkring hver enkelt lokalitet.			
SUMMARY IN ENGLISH The watercourse report includes a description of "Gjelavassdraget" based on the following topics: processes and landscape formations caused by ice and water, biodiversity, landscape, outdoor recreation and cultural heritage. For each topic, especially interesting and relevant sites are described, evaluated and identified on a map. A database report with more detailed information about each individual site is included in the report's appendix.			
5 STIKKORD PÅ NORSK <i>Prosesser og former skapt av is og vann Biologisk mangfold Landskapsbilde Friluftsliv Kulturminne</i>		5 KEYWORDS IN ENGLISH <i>Landscapes developed by glaciers and water Versatile biological values Forms of landscapes Open air activities Archaeological discoveries and old buildings</i>	

FORORD

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er i fellesskap ansvarlig for prosjektet "Verdier i vernede vassdrag" (VVV-prosjektet). Hensikten er å gjøre kunnskapen om verdiene lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vernede vassdrag med nærområder. Etter at Stortinget 1. april 1993 vedtok Verneplan IV for vassdrag, er 341 vassdragsobjekter vernet mot kraftutbygging. Stortinget har gjentatte ganger presisert at verneverdiene i de vernede vassdragene ikke må forringes av andre inngrep. Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for vernede vassdrag ble vedtatt 10. november 1994. Retningslinjene gir kommuner, fylkeskommuner og statlige myndigheter rammer for sin forvaltning.

VVV-prosjektet beskriver verdier innen prosesser og former skapt av vann og is, biologisk mangfold, landskapsbilde, friluftsliv og kulturminner/miljøer og skal ut fra dagens kunnskap synliggjøre de viktigste verdiene. I tillegg kan det også finnes andre viktige verdier som har betydning for vernet. I prosjektet lages vassdragsvise rapporter som gir en oversiktlig presentasjon av viktige områder i tekst og på kart. Informasjonen i rapportene vil senere bli tilgjengelig med digitale kartdata. Prosjektleder for VVV-prosjektet er Elisabet Rosendal. Ansvaret for utarbeidelse av den enkelte rapport ligger til fylkesmannen i vedkommende fylke.

Gjelavassdraget har siden vedtak i Stortinget 10. november 1994 vært vernet mot vasskraftutbygging (Verneplan IV). Vassdragsrapporten for Gjelavassdraget er utarbeidet av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Konsulentfirmaet Miljøfaglig Utredning ans, Tingvoll ble engasjert for å forestå datainnsamling og rapportering fra vassdraget.

Naturforvalterkandidat Morten W. Melby og naturforvalterkandidat Geir Gaarder har vært prosjektansvarlige. Miljøvernavdelinga sin kontakt under prosjektperioden har vært vassdragsforvalter Oddvar Moen. Vi vil benytte anledningen til å takke alle involverte for innsatsen. Lokale kontaktpersoner, lag og foreninger, kommunal og fylkeskommunal admimistrasjon, faginstitusjoner og kontakter innenfor statlige forvaltningsmyndigheter har bidratt på hver sin måte for å sikre et best mulig utgangspunkt for forvaltning av våre vernede vassdrag.

Molde - Trondheim – Oslo, november 2000

*Direktoratet for naturforvaltning
naturbruksavdelingen*

*Ola Skauge,
avdelingsdirektør*

*Norges vassdrags- og energidirektorat
vassdragsavdelingen*

*Are Mobæk,
avdelingsdirektør*

*Fylkesmannen i Møre og Romsdal
miljøvernavdelingen*

*Per Fredrik Brun
avdelingsdirektør*

INNHold

FORORD SAMMENDRAG

1.0	INNLEDNING	11
1.1	Vernede vassdrag i Møre og Romsdal.....	11
1.2	Gjelavassdraget, generell beskrivelse	12
1.2.1	Vannkvalitet	12
1.2.2	Klima.....	13
1.2.3	Arealopplysninger	13
2.0	PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN	14
2.1.	Gjelavassdraget.....	14
2.2	Utvalgte lokaliteter	14
3.0	BIOLOGISK MANGFOLD	16
3.1	Gjelavassdraget	16
3.2	Utvalgte lokaliteter	16
4.0	LANDSKAPSBILDE	20
4.1.	Gjelavassdraget.....	20
4.2.	Utvalgte lokaliteter	20
5.0	FRILUFTSLIV	23
5.1	Gjelavassdraget.....	23
5.2.	Utvalgte lokaliteter	24
6.0	KULTURMINNER	26
6.1	Gjelavassdraget.....	26
6.2.	Utvalgte lokaliteter	26
7.0	AKTUELLE TRUSLER	28
8.0	LITTERATUR	29
9.0	METODE	32
9.1.	Fremgangsmåte	32
9.2.	Kriteriebruk	32

10.0 KART 35

VEDLEGG: *1. Foto*
2. Registreringsskjema

SAMMENDRAG

Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er i fellesskap ansvarlig for prosjektet "Verdier i vernede vassdrag" (VVV-prosjektet). Hensikten er å gjøre kunnskapen om verdiene lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vernede vassdrag med nærområder.

Gjelavassdraget ble vernet ved Stortingsvedtak av 1. april 1993, om Verneplan IV for vassdrag. Kontaktutvalgets rapport (NOU 1991:12A) «...legger særlig vekt på typeverdien ved siden av betydningen for natur- og kulturfag og friluftsliv..».

Denne vassdragsrapporten er en presentasjon av vassdragets kvaliteter fordelt på følgende tema:

- Prosesser og former skapt av is og vann
- Biologisk mangfold
- Landskapsbilde
- Friluftsliv
- Kulturminner

Kvalitetene fra hvert tema er beskrevet for vassdraget i sin helhet, og for enkeltlokaliteter innenfor vassdragets nedbørfelt av lokal eller høyere verdi. Det henvises til kart bak i rapporten (kap. 10) for lokalisering og avgrensning. Kriterier som er benyttet for utvelgelse og verdsetting, finnes i beskrivelsen av metode, kapittel 9.

Som en oppsummering presenteres en tabelloversikt på neste side, der verdifulle enkeltlokaliteter er angitt med forslag til gradering (verdi). Tabellen viser til polygonkode (NR.) og en detaljert beskrivelse av lokaliteten (SKJEMA).

Tabell 1. Lokaltetsoversikt fordelt på gradering og tema.

NR.	NAVN PÅ LOKALITET	GRADERING	TEMA	SKJEMA
NASJONAL VERDI				
B4	Gjelamyra	Nasjonalt verdi	Biologisk mangf.	Side 6
REGIONAL VERDI				
L4	Gjelaosen	Regional verdi	Landskapsbilde	Side 15
F1	Fjella aust for Aure sentrum	Regional verdi	Friluftsliv	Side 16
LOKAL VERDI				
B1	Vestsida av Sandvatnet	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 3
B2	Gjelaelva ved Gjelasetra	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 4
B3	Gjelaelva ved Gjela	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 5
B5	Lite tjern nord for Krokvatnet	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 7
B6	Sandvatnet	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 8
B8	Ørtjørnin	Lokal verdi	Biologisk mangf.	Side 10
L1	Bakksetra	Lokal verdi	Landskapsbilde	Side 12
L2	Skarda	Lokal verdi	Landskapsbilde	Side 13
L3	Gjelasetra	Lokal verdi	Landskapsbilde	Side 14
F2	Gjelaelva	Lokal verdi	Friluftsliv	Side 17
IKKE ANGITT VERDI				
P1	Klakkan	Ikke angitt	Prosesser og form	Side 1
P2	Åsbø	Ikke angitt	Prosesser og form	Side 2
B7	Gjelaosen	Ikke angitt	Biologisk mangf.	Side 9
B9	Kalvskinnet	Ikke angitt	Biologisk mangf.	Side 11
K1	Ruin Vihalssetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 18
K2	Klauasetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 19
K3	Klakksetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 20
K4	Vitsøsetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 21
K5	Ruin høybu	Ikke angitt	Kulturminner	Side 22
K6	Bakksetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 23
K7	Gjelen-gardene	Ikke angitt	Kulturminner	Side 24
K8	Hjelasetra	Ikke angitt	Kulturminner	Side 25

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (-)

SKJEMA Angir nummer på registreringsskjema bak i rapporten

1.0 INNLEDNING

Rikspolitiske retningslinjer (RPR) for vernede vassdrag ble vedtatt av Stortinget 10.11.1994. Retningslinjene er av politisk karakter og gir uttrykk for hva regjeringen mener bør prioriteres i forvaltningen av landets 341 vernede vassdrag. Retningslinjene skal derfor legges til grunn for kommunal og fylkeskommunal planlegging etter plan- og bygningsloven, slik at forvaltningen i og langs vassdragene ivaretar hensynet til vassdragets verneverdi.

Stortinget har i forhandlinger 25. februar 1997 enstemmig gått inn for at vassdragsvernet lovfestet i ny lov om vassdrag og grunnvann, som skal forhindre inngrep som reduserer de verneverdiene Stortinget har lagt til grunn for sitt vernevedtak.

Et spørsmål som dermed reiser seg, er følgende: Hvilke verneverdier finnes i vassdraget?

Dette spørsmålet er ikke like enkelt å besvare for alle vassdrag. Det er blant annet to viktige årsaker til at verdiene i våre vernede vassdrag ikke er godt nok kjent:

- De vassdragene som har vernestatus i dag, er valgt ut på grunnlag av faglige vurderinger fra arbeidene med Verneplan I (1973), Verneplan II (1980), Verneplan III (1986) og Verneplan IV (1993). Den faglige innsatsen i planarbeidet var svak i de to første verneplanene, men noe sterkere i de to siste. For en del tidlig vernede vassdrag kan det derfor være stor uklarhet om hva som egentlig er vassdragets verneverdier.
- Vassdragsvernet er et vern mot kraftutbygging. Mange vernede vassdrag er imidlertid blitt gjenstand for andre typer inngrep etter at det ble vedtatt vernet. Det som derfor var regnet som verneverdier ved vernetidspunktet, kan i dag være forsvunnet, ødelagt eller vesentlig forringet som følge av disse inngrepene.

1.1 Vernede vassdrag i Møre og Romsdal

Møre og Romsdal har ca. 5 % (9171 GWh) av landets vasskraftressurser. 59 % av dette er bygd ut, mens ca. 33 % er varig vernet (NOU 1991:12B, Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernaveilinga 1996).

20 vernede vassdrag ligger helt eller delvis innenfor Møre og Romsdal fylke. Det samlede nedbørfeltet utgjør et areal på 4863,83 km², eller omlag 31 % av fylkets landareal. Nedenfor følger enkelte hydrologiske data for de vernede vassdragene i Møre og Romsdal.

Tabell 2. Beskrivende data for vernede vassdrag i Møre og Romsdal (Kilde: REGINE, NVE 1998).

OBJ.NR.	VASSDRAG	NEDBØR FELT (km ²)	MIDL.ERE AVRENN. (l/s/km ²)	MIDL.VA. UTLØPET (l/s)	BERØRTE LANDSKAPSREG. (Elgersma 1996)	BERØRTE VEGETASJONSSONER (Moen 1998)
094/1	Stigedalselva	124.12	67.18	8338	22,15	La/Ma/Ha,Sb,Nb
097/1	Bondalselva	87.54	67.71	5927	22	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
097/2	Norangselva	46.57	63.40	2952	22	La/Ma/Ha,Sb,Nb
098/1	Bygdaelva	93.96	59.79	5617	23,16	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
098/2	Geirangelva	84.89	57.87	4912	16	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
099/1	Norddalsvassdraget	104.78	64.92	6802	23	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
100/1	Valldøla	360.08	66.79	24049	23,16	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb,Bn
100/2	Stordalselva	203.50	60.24	12258	22,15	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb,Bn
101/1	Solnørelva	42.34	54.18	2294	21	Sb,Mb
102/2	Hjelsteinelva	15.30	57.92	886	26	La/Ma/Ha,Sb
103/3	Rauma, Istra	1206.17	36.80	44387	23,22,16,15,11	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb,Bn
104/1	Visa	126.30	57.25	7231	22,15	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
105/1	Osvassdraget	138.23	46.48	6425	26	Sb,Mb,Nb
109/2	Driva	1510.57	25.15	37990	22,16,15	La/Ma/Ha,Sb,Mb,Nb
111/1	Ålvundelva	199.35	53.86	10737	28,26,22	La/Ma/Ha,Sb,Mb
111/2	Toåa	251.85	59.09	14882	26,15	La/Ma/Ha,Sb,Nb
111/3	Søya	154.06	53.55	8250	28,26	La/Ma/Ha,Sb,Mb
113/1	Todalselva	46.62	50.55	2357	26,15	La/Ma/Ha,Sb,Bn
115/1	Fuglevågvasdraget	26.59	35.00	931	25	Sb
116/1	Gjelavassdraget	41.01	48.76	2000	25	La/Ma/Ha,Sb

1.2 Gjelavassdraget, generell beskrivelse

Beliggenhet

Vassdraget ligger i kystområdet på Nordmøre med utløp i Årvågfjorden ca. 15 km nordøst for tettstedet Aure i Aure kommune. Nedbørfeltet er 41 km² stort, og strekker seg sørover opp mot et høyfjellsplatå på omlag 500 m o.h. Høyeste topp innenfor nedbørfeltet er Storklakken på 767 m o.h.

Vern

Gjelavassdraget ble vernet ved Stortingsvedtak av 1. april 1993, om Verneplan IV for vassdrag. Kontaktutvalgets rapport (NOU 1991:12A) «...legger særlig vekt på typeverdien ved siden av betydningen for natur- og kulturfag og friluftsliv...».

1.2.1 Vannkvalitet

Hydrografisk omfatter vassdraget både klarvanns- og mer humuspåvirkede sjøer og bekker, med nøytralt eller svakt surt vann med middels ledningsevne. En viss eutrofiering ble registrert nedenfor fellesbeitet, oppstrøms Sandvatnet. Biologisk sett hadde vassdraget et

svært høyt artsmangfold og produktivitet av dyr, der også en del mer sjeldne arter ble registrert (bl.a. vannedderkoppen *Argyroneta aquatica* og liten salamander (Dolmen 1989)).

1.2.2 Klima

Klimaet er oseanisk med relativt små temperaturskjeller gjennom året og høy årsnedbør. Månedstemperaturen varierer fra i underkant av 0 °C i januar og februar, til 12-16 °C i juli og august (Aune & Det norske meteorologiske institutt 1993a). Årsnedbøren er over 2000 mm i høgereliggende og sentrale deler av nedbørfeltet, men synker til under 2000 ned mot fjorden (Førland & Det norske meteorologiske institutt 1993a). Mai er mest nedbørfattige måned og oktober den mest nedbørrike (Førland & Det norske meteorologiske institutt 1993b). Det er 220-240 dager i året med nedbør over 0,1 mm (Førland & Det norske meteorologiske institutt 1993c). Vekstsesongen begynner i store deler av nedbørfeltet i første halvdel av mai og avsluttes i første halvdel av oktober (Aune & Det norske meteorologiske institutt 1993b).

1.2.3 Arealopplysninger

Innenfor nedbørfeltet ligger Gjelamyra, et nasjonalt/regionalt typeområde for myr (Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1988). Lokaliteten har ikke vernestatus i dag, men er med i forslag til verneplan for myr.

Vassdraget er i noen grad berørt av forstyrrende inngrep. Nydyrkingsfeltet og tilhørende ny veg (9 km) og bygningsmasse regnes som forstyrrende inngrep i vassdraget. Økt eutrofiering av vassdraget som følge av avrenning fra dyrkingsfeltet er omtalt (Direktoratet for naturforvaltning 1990). Den nye riksveg 680 over utosen av Gjelaelva virker forstyrrende på det spesielle kulturlandskapet som er her. Det samme gjelder høyspentlinjen langs Årvågfjorden.

Elva er karakterisert som lav-risiko-elv i forholdet til smitte av *Gyrodactylus salaris* (Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998).

Det foreligger ikke inngrepsdata registrert i NVE (NVE, Region Midt-Norge 1998).

Inngrepsfrie naturområder er områder som ligger mer enn én kilometer fra tyngre tekniske inngrep. Disse områdene er igjen inndelt i soner. Inngrepsfrisone 2 (1-3 km fra tyngre tekniske inngrep), inngrepsfrisone 1 (3-5 km fra tyngre tekniske inngrep) og villmarkspregede område (mer enn 5 km fra tyngre tekniske inngrep).

Arealstatistikk fra DN (Direktoratet for naturforvaltning 1998) viser at 12 % av landarealet er villmarkspregede områder. I Sør-Norge har omfanget av slike områder blitt redusert fra 27 % i 1900 til 5 % i 1994.

De sørligste deler av Gjelavassdraget ligger innenfor inngrepsfrisone 1. Dette er illustrert på eget kart bak i rapporten.

2.0 PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN

2.1. *Gjelavassdraget*

Nordmøre er i geologisk forstand sammensatt av tre ulike landskapselementer; et vestlig lavland, daler og fjorder og et alpint fjellplatå (Follestad 1995).

Lavlandet er der folk flest bor i dag. Det tilhører strandflaten, en usammenhengende brem som strekker seg fra Vestlandet til Troms. Sannsynligvis er strandflaten utviklet gjennom flere perioder med kaldt klima og intens frostforvitring i tidevannssonen i løpet av de siste 2-3 mill. årene. Etter breavsmeltingen og strandforskyvningen som fulgte, er deler av strandflaten blitt tørt land.

Dalene og fjordene som strekker seg fra kyst til høyfjell, kan deles i to grupper. De nordvestrettede sprekkedalene/-fjordene er som regel lange, trange og har markerte tverr- og lengdeprofiler. De nordøstrettede strøk- og foldedalene/-fjordene er gjerne mindre tydelige og gjennomskjæres ofte av de førstnevnte.

Det alpine fjellplatået finnes i de indre områder av fylket. De alpine formene er resultatet av erosjon fra tidlige botnbreer i bratte fjordsider før fjordene ble mer eller mindre fylt av innlandsis under istidene.

Området mellom Torsetsundet/Årvågsfjorden i nord og Vinjefjorden i sør, er et mindre platå hvor breen var forholdsvis stasjonær under avsmeltingsforløpet (vertikal nedsmelting) etter siste istid. Platåbreen lå langt ute, var avsondret fra hovedplatåbreen lenger nord og øst, og området ble derfor også relativt sent avsmeltet. Den vertikale nedsmeltingen er en av flere årsaker til at deler av det opprinnelige morenedekket ved Klakkan ikke er transportert ut med isen, men fremdeles finnes på stedet.

Gjelavassdraget er geofaglig sett typisk for regionen (Tustna - Aure - Smøla), men kan ikke karakteriseres som et egnet referansevassdrag, fordi begge de to lokalitetene som er avgrenset innenfor nedbørsfeltet, er berørt og delvis ødelagt.

2.2 *Utvalgte lokaliteter*

Lokalitetsbeskrivelser

P1 Klakkan

En del av det opprinnelige morenedekket som ble holdt igjen av fjellformasjonene (Storklakken og Litlklakken) under isens bevegelse nordvestover (Follestad & Ottesen 1996). Stratigrafien er bevart, men oppdyrkingen har ødelagt toppflaten og endret landskapets form. Avsetningen er av stor mektighet.

P2 Åsbø

Sand- og grusavsetning ved utløpet av Gjelaelva. Avsetningen er av interesse som dannelseshistorisk dokument. Massene er åpnet, og utnyttet lokalt. Toppflaten er imidlertid fremdeles intakt. Avsetningen angir marin grense.

Gradering av verdi

Tabell 3. Tabellarisk oversikt over lokaliteter, verdigradering og kriteriebruk.

PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN		GRADERING	HOVEDKRITERIUM					STØTTEKRITERIUM			
NR.	NAVN PÅ LOKALITET		H01	H02	H03	H04	H05	S01	S02	S03	S04
P1	Klakkán	–		X			X		X		
P2	Åsbø	–		X							

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (–)

HOVEDKRITERIER

H01	Urørthet
H02	Historisk dokument
H03	Variasjon og mangfold
H04	Representativitet
H05	Sjeldenhet, egenverdi

STØTTEKRITERIER

S01	Sårbarhet
S02	Del av system
S03	Forsknings- og pedagogisk verdi

Referert og aktuell litteratur

Kart

Follestad, B. A., E. Larsen, O. Longva, E. Anda, E. Sønstegaard, A. Reite & A. R. Aa 1994. *Løsmassekart over Møre og Romsdal fylke M 1:250 000. Beskrivelse*. Norges geologiske undersøkelse. Skrifter 112. 52s.

Follestad, B. A. & D. Ottesen 1996. *Hemne. Kvartærgeologisk kystsonekart 1421 I M1:50 000 med beskrivelse*. Norges geologiske undersøkelse.

Litteratur

Erikstad, L. & G. Hardeng 1988. *Naturvernområder i Norge*. Miljøverndepartementet. Avdelingen for naturvern og friluftsliv. Rapport T-713. 147s.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Utskrift fra Naturbasen, Aure kommune*.

Marker E. 1977. *Landsplanen for verneverdige områder og forekomster*. Miljøverndepartementet.

NIJOS 1993. *Landskapsregioner i Norge. Landskapsbeskrivelser. Foreløpig utgave 01.03.1993*. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 51s.

Nordisk ministerråd 1984. *Naturgeografisk regioninndeling av Norden*. Nordiska ministerrådet. 289 s.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.

Rye, N., J. Sulebak & O. Soldal 1991. *Verneplan IV for vassdrag. Geofaglige undersøkelser i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal*. Geologisk institutt, UiB. Rapport 91/01. 108s.

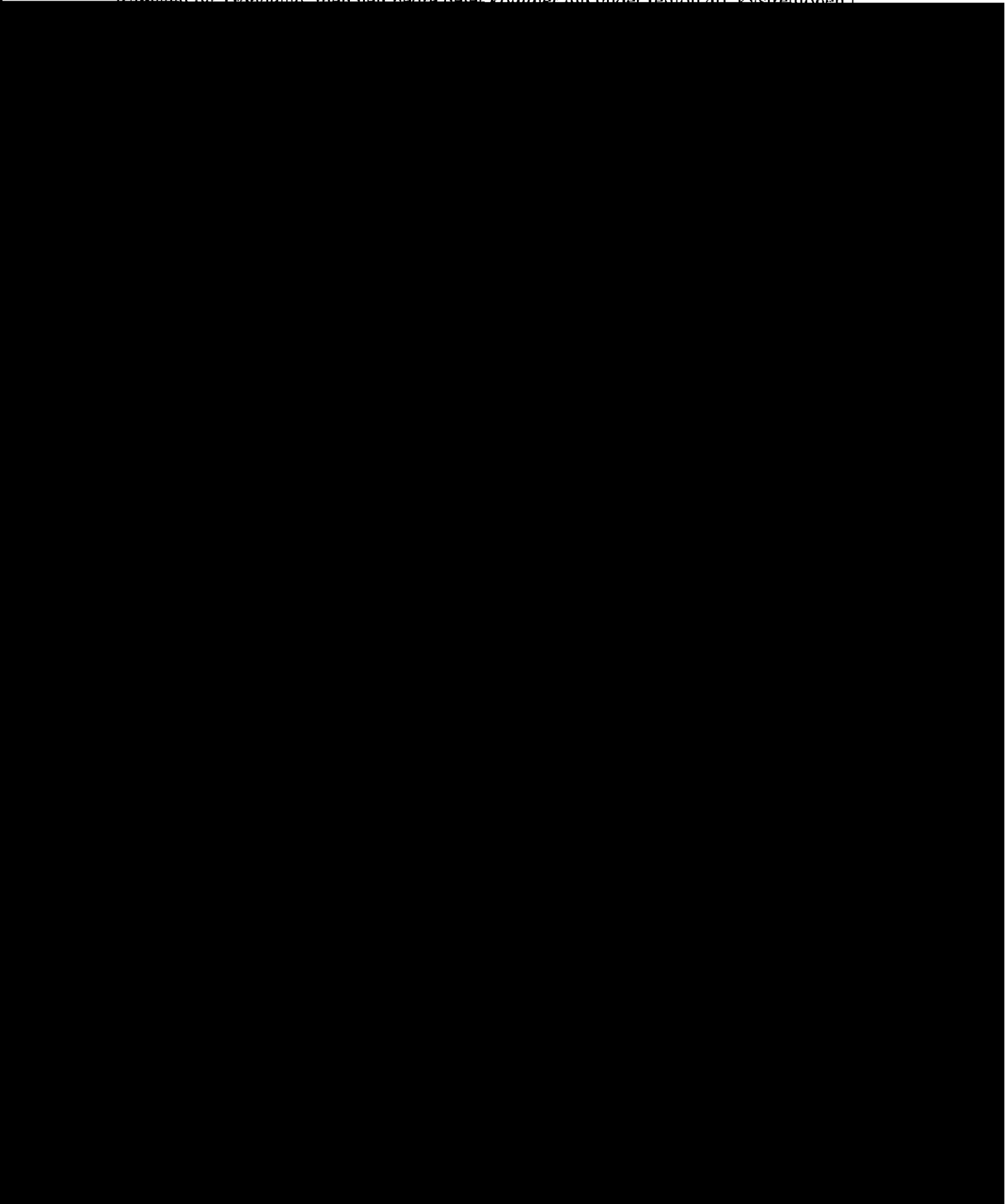
Sollid, J. L. & L. Sørbel 1981. *Kvartærgeologisk verneverdige områder i Midt-Norge*. Miljøverndepartementet. Rapport T-524. 207s.

St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag. Olje- og energidepartementet*. 128s.

3.0 BIOLOGISK MANGFOLD

3.1 *Gjelavassdraget*

Vassdraget ligger hovedsaklig i naturgeografisk region 39a, kystskogregionen i Møre og Romsdal og Trøndelag, men helt nedre deler kommer inn under region 40, kystregionen i

B2 Gjelaelva ved Gjelasetra

Varmekjær, frodig og trolig noe fuktig lauvskog inntil Gjelaelva ved Gjelasetra. Innslag av noe alm, og trolig kan deler av området karakteriseres som gråor-almeskog.

B3 Gjelaelva ved Gjela

Trang, fuktig elvekløft like ovenfor utløpet av Gjelaelva i fjorden. Kløfta bør ha et visst potensiale for fuktighetskrevende lav og moser.

B4 Gjelamyra

Lokaliteten er ei fin nedbørsmyr med ekspansive høljesamfunn, noe som er en sjelden myrtype. I tillegg ligger det inntil ei naturlig meanderende elv, med magre, dels fuktige beitemarker på sørsiden av elva.

B5 Lite tjern nord for Krøkvatnet

Lite myrtjern som er leveområde for den sårbare arten liten salamander.

B6 Sandvatnet

Utløpet av Tverrelva i Sandvatnet danner et lite delta med innslag av myr, små sumpområder og en del flommarksskog. Området har relativt store tettheter av spurvefugl og også forekomst av enkelte våtmarksfugl.

B7 Gjelaosen

Gjelaosen er et lite fjorddelta med et sakteflytende og delvis innsnevret utløp. Det har en viktig funksjon i forhold til kulturlandskapet. Området er gitt regional verdi av Fylkesmannen i Møre og Romsdal (1998), men begrunnelsen for dette mangler, og det foreligger ikke dokumentasjon på at området har særlig verdi for det biologiske mangfoldet.

B8 Ørtjørnin

Lite myrtjern som er leveområde for den sårbare arten liten salamander. 2 voksne og et par ubefruktede egg ble registrert senest sommeren 1997 (H. Olsvik pers. medd.).

B9 Kalvskinnnet

Myrkompleks som er leveområde for flere vaderarter sjeldne for distriktet (småspove og gluttsnipe hekker antagelig) (H. Olsvik pers. medd.).

Gradering av verdi

Tabell 4. Tabellarisk oversikt over lokaliteter, verdigradering og kriteriebruk.

BIOLOGISK MANGFOLD		GRADERING	HOVEDKRITERIUM				STØTTEKRITERIUM		
NR.	NAVN PÅ LOKALITET		H01	H03	H05	H06	S03	S04	S05
B1	Vestsida av Sandvatnet	L	x		x	x			
B2	Gjelaelva ved Gjelasetra	L			x				
B3	Gjelaelva ved Gjela	L			x	x			
B4	Gjelamyra	N	x		x	x		x	
B5	Lite tjern nord for Krokvatnet	L			x				
B6	Sandvatnet	L			x	x			
B7	Gjelaosen	–							
B8	Ørtjørnin	L			x				
B9	Kalvskinnet	–			x				

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (–)

HOVEDKRITERIER

H01	Urørthet
H03	Variasjon og mangfold
H05	Sjeldenhet, egenverdi
H06	Sårbarhet

STØTTEKRITERIER

S03	Forsknings- og pedagogisk verdi
S04	Biologisk funksjon
S05	Arealstørrelse

Referert og aktuell litteratur

Kart

Dahl E., Elven R., Moen A. & Skogen A. 1986. *Vegetasjonsregionkart over Norge 1:1500000*. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.

Statens kartverk - Miljøenheten 1998. *Inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal 1988-94*. Statens kartverk.

Litteratur

Aksdal, S. 1994. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 6 - 1994. 125s.

Beyer, I & J. B. Jordal 1995. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Tilleggsregistreringar 1995*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 15 - 1995. 45s.

Brun P. F. 1992. *Overvaking av fjordar og vassdrag i Møre og Romsdal 1989-91*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Miljøvernavdelingen.

Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Inngrepsfrie naturområder i Norge. Registrert med bakgrunn i avstand fra tyngre tekniske inngrep*. DN-rapport 1995-6. 39s.

Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Oversikt over norske vassdrag med laks, sjøaure og sjørøye pr. 1. januar 1995*. Utskrift fra lakseregisteret. DN-notat 1995-1. 104s.

Direktoratet for naturforvaltning 1992. *Barskog i Vest-Norge. Utkast til verneplan*. DN-rapport 1992-9. 120s.

Direktoratet for naturforvaltning 1991. *Ornitologiske feltregistreringar. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1991-11. 104s.

- Dolmen, D. 1989. *Ferskvannsbiologiske og hydrografiske undersøkelser av 20 vassdrag i Møre og Romsdal 1988. Verneplan IV*. Rapp. Zool. Ser. Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet. 105s.
- Ekker, M. 1990. *Verneplan IV - vilt. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 11s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Utskrift fra Naturbasen*.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Undersøkelser vedrørende lakseparasitten gyrodactylus salaris i Møre og Romsdal. 1997*. Rapport nr. 1 - 1998. 255s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1996. *Utkast til verneplan for havstrand og elveos i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 13 - 1995. 94s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1995. *Undersøkelser vedrørende lakseparasitten gyrodactylus salaris i Møre og Romsdal. 1994*. Rapport nr. 6 - 1995. 271s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1992. *Utkast til verneplan for edellauvskog i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 10 - 1992. 118s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1991. *Verneverdig edellauvskog i Møre og Romsdal*. Rapport nr.5-1991. 101s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Fiskeforholda i vassdrag i verneplan IV*. Notat. 19s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1988. *Utkast til verneplan for myr*. 143s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1986. *Myrområde med regional og lokal verneverdi*. Rapport nr. 1 - 1986.79s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993. *Fylkesdelplan for elveoslandskap i Møre og Romsdal. Høyringsutkast*. Møre og Romsdal fylkeskommune. 24s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Fylkesveterinæren for Møre og Romsdal 1993. *Helsestatus i lakseførende vassdrag i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, rapport nr. 8 - 1993. 20s.
- Holten J.I., Frisvoll A.A. & Aune E.I. 1986. *Havstrand i Møre og Romsdal*. Økoforsk rapp. 1986: 3A og 3B.
- Jordal, J. B. & G. Gaarder 1999. *Biologiske undersøkingar i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1992-98*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Landbruksavdelinga. Rapport nr. 1-99. 278s.
- Korsmo, H. & D. Svalastog 1997. *Inventering av verneverdig barskog i Møre og Romsdal*. NINA Oppdragsmelding 427:1-106.
- Lien, I. K. 1990. *Verneplan IV - fisk. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 18s.
- Loen J. 1991. *Ornitologiske feltregistreringar. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1991-11. 104 s.
- Marker E. 1977. *Landsplanen for verneverdige områder og forekomster*. Miljøverndepartementet.
- Miljøverndepartementet 1994. *Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget*. 117s.
- Moen A. & Odland A. 1993. *Vegetasjonsseksjoner i Norge*. Univ. Trondheim, Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 1993-2: 37-53.
- Moen, A. 1984. *Myrundersøkelser i Møre og Romsdal i forbindelse med den norske myrreservatplanen*. Rapp. Bot. Ser.1984-85. Det Kgl. norske videnskabers selskab, Museet. Universitetet i Trondheim. 105s.
- Nordisk ministerråd 1984. *Naturgeografisk regioninndeling av Norden*. Nordiska ministerrådet. 289 s..
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.
- Sollid, J. L. & L. Sørbel 1981. *Kvartærgeologisk verneverdige områder i Midt-Norge*. Miljøverndepartementet. Rapport T-524. 207s.
- St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag*. Olje- og energidepartementet. 128s.

4.0 LANDSKAPSBILDE

4.1. Gjelavassdraget

Gjelavassdraget ligger innenfor landskapsregionen «*Trøndelags og Nordmøres kystbygder*» som strekker seg fra Romsdalsfjorden til Vega. (NIJOS 1993). Totalinntrykket av regionen beskrives som «*Et åpent kystlandskap med tallrike øyer og vidt utsyn*». Ytre deler av regionen er et strandflatelandskap med skjærgårdsarkipel, mens de indre deler har et bølget åsterreng, oppdelt av fjorder og sund. Vegetasjonen preges av oseaniske hei- og myrtyper med bjørk- og furuskog på mindre vindutsatte steder.

Jordbruksbosettingen har røtter tilbake til yngre steinalder. Levemåten har vært kombinasjonsbruket med fiske som hovednæring. Brukene er gjennomgående små gras- og mjølkeproduksjonsbruk. Omfattende fornminnefelter og «fossile» kulturlandskap finnes over hele strekningen. Tettbygde fiskevær med sjøhus og naustklynger er karakteristisk for ytre strøk. Gårdsbebyggelsen omfatter både rekketun- og firkanttunformer. Torvmyr og lynghei forteller om tidligere utmarksbruk.

Gjelavassdraget ligger i østlige ytterkant av regionen, og i overgang mot en annen region «*Fjordbygder i Møre og Trøndelag*». Vassdraget drenerer nordvestover mot storhavet, men ligger samtidig i ly av øyene Hitra, Smøla og ikke minst Grisvågøy, Skardsøy og landet nord for Årvågfjorden. Storklakken og Litlklakken topper landskapet, og anviser overgangen mot indre strøk hvor strandflaten er mindre fremtredende som formdannende element.

Beliggenheten gir utslag i både vegetasjon, bebyggelse og andre kulturspor. Furu og lauv er tett skogdannende opp til 400 m o.h.. Utmarksbeiting, skogsdrift og nydyrkingsfeltet i Klakkan med røkterboliger er uttrykk for et aktivt jordbruk lokalt. Fremdeles er det seterdrift på Gjelasetra innenfor vassdraget. Sammen med Bakksetra er disse setergrendene levende kulturinnslag av stor betydning for opplevelsen av landskapet.

I utløpsosen danner Gjelaelva «*et lite fjorddelta med eit sakteflytande og delvis innsnevra utløp. Har ein viktig funksjon i høve kulturlandskapet*» (Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993). Elveoset er ikke videreført i verneprosessen (Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1996). «*Kulturminnene er verdifulle, og særlig knyttet til utnyttelse av vannkraften og miljøet rundt den gamle gården Gjela med vassdrevne anlegg og en foss*» (NOU 1991:12A).

4.2. Utvalgte lokaliteter

Lokalitetsbeskrivelser

L1 Bakksetra

Bakksetra har en velholdt bygningsmasse. Husene ligger idyllisk omkranset av elva, og setervollene er fremdeles i hevd.

L2 Skarda

Skarda utgjør et tydelig avgrenset landskapsrom der elva er blikkfang og gir liv til landskapet. Elva renner i kast mellom store blokker nedenfor Skardvatnet, og går deretter over i et stille meanderende løp gjennom myra nedenfor. Det store innslaget av nakent mørkt berg setter et tydelig preg på landskapet.

L3 Gjelasetra

Gjelasetra består av en tett samling hytter og seterbygninger. I dag er det bare ett bruk som fremdeles driver setring. 30-40 geiter klarer i noen grad å opprettholde det åpne beitelandskapet omkring setra, og preget av setring er fremdeles til stede.

L4 Gjelaosen

I utløpet av Gjelaelva ligger vassdrevne anlegg under gården Gjela. Inntaksdam, kraftstasjon, sag og mølle danner et inntrykksfullt kulturinnslag av stor historisk interesse.

Gradering av verdi

Tabell 5. Tabellarisk oversikt over lokaliteter, verdigradering og kriteriebruk.

LANDSKAPSBILDE		GRAD- ERING	HOVEDKRITERIUM				STØTTEKRITERIUM			
NR.	NAVN PÅ LOKALITET		H03	H06	H07	H08	S06	S07	S08	S09
L1	Bakksetra	L			X				X	
L2	Skarda	L				X	X			
L3	Gjelasetra	L			X				X	
L4	Gjelaosen	R			X	X			X	

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (-)

HOVEDKRITERIER

H03 Variasjon og mangfold
H06 Sårbarhet
H07 Helhet
H08 Inntrykksstyrke

STØTTEKRITERIER

S06 Urørthet
S07 Sjeldenhet eller særpreget
S08 Typiskhet
S09 Historisk dokument

Referert og aktuell litteratur

Kart

Dahl E., Elven R., Moen A. & Skogen A. 1986. *Vegetasjonsregionkart over Norge 1:1500000*. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.

Follestad, B. A., E. Larsen, O. Longva, E. Anda, E. Sønstegaard, A. Reite & A. R. Aa 1994. *Løsmassekart over Møre og Romsdal fylke M 1:250 000. Beskrivelse*. Norges geologiske undersøkelse. Skrifter 112. 52s.

Follestad, B. A. & D. Ottesen 1996. *Hemne. Kwartærgeologisk kystsonkart 1421 I M1:50 000 med beskrivelse*. Norges geologiske undersøkelse.

Statens kartverk - Miljøenheten 1998. *Inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal 1988-94*. Statens kartverk.

Litteratur

Aksdal, S. 1994. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 6 - 1994. 125s.

Asheim, V. 1993. *Håndbok i landskapskartlegging*. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 29s.

- Beyer, I & J. B. Jordal 1995. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Tilleggsregistreringar 1995.* Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 15 - 1995. 45s.
- Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Inngrepsfrie naturområder i Norge. Registrert med bakgrunn i avstand fra tyngre tekniske inngrep.* DN-rapport 1995-6. 39s.
- Erikstad, L. & G. Hardeng 1988. *Naturvernområder i Norge.* Miljøverndepartementet. Avdelingen for naturvern og friluftsliv. Rapport T-713. 147s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Utskrift fra Naturbasen, Aure kommune.*
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Spørreundersøkelse blant jegere i Møre og Romsdal.* Rapport nr. 8 - 1990. 19s.
- Marker E. 1977. *Landsplanen for verneverdige områder og forekomster.* Miljøverndepartementet.
- Miljøverndepartementet 1994. *Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget.* 117s.
- NIJOS 1993. *Landskapsregioner i Norge. Landskapsbeskrivelser. Foreløpig utgave 01.03.1993.* Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 51s.
- Nordisk ministerråd 1984. *Naturgeografisk regioninndeling av Norden.* Nordiska ministerrådet. 289 s.
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV.* NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV.* NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.
- Sollid, J. L. & L. Sørbel 1981. *Kvartærgeologisk verneverdige områder i Midt-Norge.* Miljøverndepartementet. Rapport T-524. 207s.
- St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag. Olje- og energidepartementet.* 128s.

5.0 FRILUFTSLIV

5.1 Gjelavassdraget

Et sammenhengende fjellområde ligger mellom Kyrkjesæterøra (Hemne kommune) og Aure (Aure kommune). Området er lett tilgjengelig fra flere kanter, og tilbyr rike muligheter for et tradisjonelt friluftsliv. Topografi og beliggenhet inviterer til både lette og mer krevende turer til fots eller på ski. Småviltjakt og fiske er alminnelig tilgjengelig gjennom kortsalg eller avtale med grunneiere, og bestandene er normalt gode av de vanligste artene.

Skogsbilveger inn i området er åpne for allmenheten, og kommunen har inngått avtaler om parkeringsplasser i de viktigste innfartsårene. Området er vurdert som regionalt viktig i friluftslivssammenheng (Naturbasen 1998).

Gjelavassdragets nedbørfelt er en sentral del av dette området. Skogsbilvegen opp til nydyrkingsfeltet ved Klakkan er mye benyttet som innfallsport til fjellet. Opptelling viser at omlag 1000 biler passerer bommen hver sesong. Brukerne kommer i hovedsak fra regionen (Per Åsgård pers.medd.). Fra parkeringsplassen inne ved Klakksetra/Ulfnessetra går det stier sørover mot Slepådalsvatna med nedgang til Todalen gjennom Kvistdalen eller langs Svartholelva, vestover til Nysetra og nordover til Gjelasetra (Naturbasen 1998, Aure kommune 1998).

For det meste gjelder et fritt fiske og småviltjakt etter avtale med grunneierene i den vestlige delen av nedbørfeltet som ligger under Gjelagardene. Laks- og sjøaurefisket i inngangen av Gjelaelva er imidlertid beholdt grunneierene, og her selges det ikke kort. Det er tatt lite laks og sjøørret de seneste årene (Per Gjelen pers.medd.). I utskrift fra lakseregisteret (DN) står Gjelaelva oppført med bestandsstatus *usikker* for begge arter (Direktoratet for naturforvaltning 1995). For Bakk grunneigerlag sitt område, som omfatter de østlige delene av vassdraget, kan det løses fiskekort. I Sandvatnet, Ordsvatnet og Krokvatnet har grunneierlaget drevet utfisking for å bedre kvaliteten på fisken (Direktoratet for naturforvaltning 1990). Småviltjakta er fri på Bakk grunneigerlag sitt område. I området sør for Klakkan selger Indre Aure grunneigerlag kort for småviltjakt. En stor andel tilreisende benytter jakt- og fiskemulighetene (Per Åsgård pers.medd.).

Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT) planlegger «Fjordruta» mellom Tømmervåg i Tustna og Halså i Halså kommune. Traséen mellom Aure og Vinjeøra passerer gjennom sørlige deler av Gjelavassdraget. Ruta er ennå ikke detaljutført, men tenkt lagt rett sør for Holmvatnet og Blomlivatnet. Det inngår i planene en overnattingsmulighet ved Holmvatnet, og lenger vest ved Bergsvatnet (Eirik Gudmundsen pers.medd.).

Brukerne kommer i hovedsak fra Aure og Hemne kommuner. Bruken er regional, og omfanget er middels stort. I utvalgets forslag til vern (NOU 1991:12A) ble det særlig lagt vekt «på typeverdien ved siden av betydningen for natur- og kulturfag og friluftsliv».

5.2. Utvalgte lokaliteter

Lokalitetsbeskrivelser

F1 Fjella aust for Aure sentrum

Nedslagsfeltet ovenfor Gjelasetra inngår i et lokalt og regionalt viktig friluftslivsområde som strekker seg over fylkesgrensa mot Sør-Trøndelag (Naturbasen 1998). Bomveien opp til Tverrbotn og dyrkingsfeltet er en innfallspport til fjellområdet. Herfra går det sti sørøver mot Slepådalsvatna med nedgang til Todalen gjennom Kvistdalen eller langs Svartholelva, vestover til Nysetra og nordover til Gjelasetra (Naturbasen 1998, Aure kommune 1998).

F2 Gjelaelva

Gjelaelva er laks- og sjørrettførende en kort strekning på omlag 100 m. Fiskerettighetene ligger til gården Gjela. Det er tatt lite laks og sjørret de seneste årene (Per Gjelen pers.medd.). I utskrift fra lakseregisteret (DN) står Gjelaelva oppført med bestandsstatus *usikker* for begge arter (Direktoratet for naturforvaltning 1995).

Gradering av verdi

Tabell 6. Tabellarisk oversikt over lokaliteter, verdigradering og kriteriebruk.

FRILUFTSLIV		GRADERING	HOVEDKRITERIUM				STØTTEKRITER.	
NR.	NAVN PÅ LOKALITET		H01	H09	H10	H11	S10	S11
F1	Fjella aust for Aure sentrum	R	x		x			x
F2	Gjelaelva	L		x				x

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (–)

HOVEDKRITERIER

H01 Urørthet
H09 Opplevelse
H10 Egnethet
H11 Dagens bruk

STØTTEKRITERIER

S10 Tilgjengelighet
S11 Natur- eller kulturkvaliteter

Referert og aktuell litteratur

Kart

Statens kartverk - Miljøenheten 1998. *Inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal 1988-94*. Statens kartverk.

Litteratur

Aksdal, S. 1994. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 6 - 1994. 125s.

Asheim, V. 1993. *Håndbok i landskapskartlegging*. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 29s.

Beyer, I & J. B. Jordal 1995. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Tilleggsregistreringar 1995*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 15 - 1995. 45s.

Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Inngrepsfrie naturområder i Norge. Registrert med bakgrunn i avstand fra tyngre tekniske inngrep*. DN-rapport 1995-6. 39s.

Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Oversikt over norske vassdrag med laks, sjøaure og sjørøye pr. 1. januar 1995*. Utskrift fra lakseregisteret. DN-notat 1995-1. 104s.

Direktoratet for naturforvaltning 1990. *Fagrapport i friluftsliv. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1990-3. 140s.

Ekker, M. 1990. *Verneplan IV - vilt. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 11s.

Erikstad, L. & G. Hardeng 1988. *Naturvernområder i Norge*. Miljøverndepartementet. Avdelingen for naturvern og friluftsliv. Rapport T-713. 147s.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Utskrift fra Naturbasen, Aure kommune*.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Fiskeforholda i vassdrag i verneplan IV*. Notat. 19s.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Spørreundersøkelse blant jegere i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 8 - 1990. 19s.

Lien, I. K. 1990. *Verneplan IV - fisk. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 18s.

Marker E. 1977. *Landsplanen for verneverdige områder og forekomster*. Miljøverndepartementet.

Miljøverndepartementet 1994. *Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget*. 117s.

NIJOS 1993. *Landskapsregioner i Norge. Landskapsbeskrivelser. Foreløpig utgave 01.03.1993*. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 51s.

Nordisk ministerråd 1984. *Naturgeografisk regioninndeling av Norden*. Nordiska ministerrådet. 289 s.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.

St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag*. Olje- og energidepartementet. 128s.

6.0 KULTURMINNER

6.1 Gjelavassdraget

Vassdraget er rikt på kulturminner. «*Kulturminnene er verdifulle, og særlig knyttet til utnyttelse av vannkraften og miljøet rundt den gamle gården Gjela med vassdrevne anlegg og en foss*» (NOU 1991:12A). Opp mot fjellet ligger flere setrer. De fleste benyttes i dag som fritidsboliger, men på Gjelasetra er det fremdeles aktivitet. Gjelasetra og Bakksetra er historisk interessante kulturmiljøer med elva som viktig lokaliseringsfaktor.

Det er ikke registrert automatisk fredede fornminner fra før 1537 i tilknytning til vassdraget (Bjørn Ringstad pers.medd.).

6.2. Utvalgte lokaliteter

Lokalitetsbeskrivelser

K1 Ruin Vihalssetra

Vihalssetra framstår i dag med synlige rester etter ei seterbu og kufjøs. Bygningene blåste overende i orkanen 1992, og bygningsdelene ligger strødd utover. Vihalssetra ble bygd før 1883, og er antakelig flyttet én gang før århundreskiftet.

K2 Klauasetra

Klauasetra ble bygd i perioden 1910-15, og inneholdt seterbu, fjøs og høyløe. I dag er det bare ruiner igjen av fjøs og høyløe. Seterbua kan bevares, men dette forutsetter moderate tiltak. Opprinnelig bruk er opphørt, og Klauaseter har ingen funksjon i dag.

K3 Klakksetra

Klakksetra (Ulfnessetra) var et seteranlegg med opprinnelig 3 setrer. Disse ble satt opp i perioden 1900-1920. I dag fremstår anlegget med to seterbuer og et fjøs. Alle bygninger er i god stand, og bare vanlig vedlikehold er nødvendig. Opprinnelig bruk gjelder fremdeles.

K4 Vitsøsetra

Vitsøsetra ble bygd ca. 1880, og både seterbu og fjøs er i god stand. Fjøset falt sammen i 1937, men er satt opp igjen med de samme materialene. Opprinnelig bruk gjelder til dels ennå for Vitsøsetra, men fjøset brukes hovedsakelig som lager for landbruksredskap og maskiner.

K5 Ruin høybu

Ruin av høybu (SEFRAK 1569-013-182)

Når høybua er bygd, er ikke tidsfestet. Bua har rast sammen og lar seg ikke vedlikeholde.

K6 Bakksetra

Bakksetra består av i alt 12 bygninger/tufter. Sju av bygningene er bygd før 1900, og flere av dem er flyttet til Bakksetra fra andre plasser. Bakksetra ble trolig bygd i 1880-åra, og det har vært seterdrift her fram til ca. 1960. Flere av seterbuene er restaurert etter 2. verdenskrig, og framstår som fritidsboliger. Bare ett fjøs står ennå på Bakksetra.

K7 Gjelen-gardene

Gjelen-gardene ble bygd rundt siste halvdel av 1800-tallet, og er delt i «Oppigarn», «Mettigarn» og «Nerigarn» Disse tre enhetene utgjør et samlet hele med i alt tre våningshus, tre driftsbygninger og tilhørende skott, stabbur, eldhus og flere andre mindre bygninger. Det

hører også til Gjelen-gardene mølle, sag og støperi. På tross av mye om- og påbygging har husene stort sett sin opphavelige form. Den gamle, tette grupperingen av bygningene er intakt.

K8 Hjelasetra

Hjelasetra består av i alt 28 bygninger/tufter. Omlag halvparten er bygd før 1900, men Hjelasetra er antakelig ikke eldre enn fra 1800-tallet. Det er fremdeles seterdrift (geiter) på Hjelasetra. Flere av seterbuene er restaurert, og fremstår som fritidsboliger i dag. Området har likevel karakter av seteranlegg.

Gradering av verdi

Tabell 7. Tabellarisk oversikt over lokaliteter, verdigradering og kriteriebruk.

KULTURMINNER		GRADE RING	HOVEDKRITERIUM				STØTTE KRITER.	
NR.	NAVN PÅ LOKALITET		H03	H04	H05	H12	S12	S13
K1	Ruin Vihalssetra	–		X				
K2	Klauasetra	–		X				
K3	Klakksetra	–		X				
K4	Vitsøsetra	–		X				
K5	Ruin høybu	–		X				
K6	Bakksetra	–		X		X	X	
K7	Gjelen-gardene	–		X				
K8	Hjelasetra	–		X				

NR. Refererer til lokalitetens nummer på kartet bak i rapporten

GRADERING Angir lokalitetens verdi etter en samlet vurdering av hvilke hoved- og støttekriterier som er gjeldende. Gradering skjer etter en 4-delt skala:

- Nasjonalt viktig verdi (N)
- Regionalt viktig verdi (R)
- Lokalt viktig verdi (L)
- Ikke angitt verdi (-)

HOVEDKRITERIER

H03 Variasjon og mangfold
H04 Representativitet
H05 Sjeldenhet, egenverdi
H12 Pedagogisk verdi

STØTTEKRITERIER

S12 Bruksverdi
S13 Symbolverdi, identitetsverdi

Referert og aktuell litteratur

Aksdal, S. 1994. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 6 - 1994. 125s.

Beyer, I & J. B. Jordal 1995. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Tilleggsregistreringar 1995*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 15 - 1995. 45s.

Miljøverndepartementet 1994. *Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget*. 117s.

Møre og Romsdal fylkeskommune 1998. *Utskrift fra SEFRAK*. Kulturavdelinga.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.

Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.

St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag*. Olje- og energidepartementet. 128s.

7.0 AKTUELLE TRUSLER

Det foreligger planskisser om ny høyspentledning gjennom vassdraget i forbindelse med Nordenfjeldske Energiverk sine planer om gasskraftverk på Tjeldbergodden. To av tre alternative traséer strekker seg gjennom nedslagsfeltet i nord-syd retning.

En reguleringsplan for Klakkan åpner for hyttebygging sørøst for Skardvatnet (11 hytter pluss naust) og mellom Klauvasetra og Klakksetra/Ulfnessetra (6 hytter). Planen er ikke vedtatt (Nordre Nordmøre jordskifterett 1984).

Tilplanting og spredning av fremmede treslag som gran og platanlønn kan på sikt utgjøre en trussel mot enkelte av de registrerte skogsmiljøene. Det samme gjelder tradisjonell tømmer- og vedhogst.

8.0 LITTERATUR

Kart

- Aune B. & Det norske meteorologiske institutt 1993a. *Månedstemperatur 1:7 mill.* Nasjonalatlas for Norge, kartblad 3.1.6, Statens kartverk.
- Aune B. & Det norske meteorologiske institutt 1993b. *Årstider og vekstsesong 1:7 mill.* Nasjonalatlas for Norge, kartblad 3.1.7, Statens kartverk.
- Dahl E., Elven R., Moen A. & Skogen A. 1986. *Vegetasjonsregionkart over Norge 1:1500000.* Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.
- Follestad, B. A., E. Larsen, O. Longva, E. Anda, E. Sønstegaard, A. Reite & A. R. Aa 1994. *Løsmassekart over Møre og Romsdal fylke M 1:250 000. Beskrivelse.* Norges geologiske undersøkelse. Skrifter 112. 52s.
- Follestad, B. A. & D. Ottesen 1996. *Hemne. Kvartærgeologisk kystsonekart 1421 I M1:50 000 med beskrivelse.* Norges geologiske undersøkelse.
- Førland E. & Det norske meteorologiske institutt 1993a. *Årsnedbør 1:2 mill.* Nasjonalatlas for Norge, kartblad 3.1.1, Statens kartverk.
- Førland E. & Det norske meteorologiske institutt 1993b. *Månedsnedbør 1:7 mill.* Nasjonalatlas for Norge, kartblad 3.1.2, Statens kartverk.
- Førland E. & Det norske meteorologiske institutt 1993c. *Nedbørhyppighet 1:7 mill.* Nasjonalatlas for Norge, kartblad 3.1.3, Statens kartverk.
- Statens kartverk - Miljøenheten 1998. *Inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal 1988-94.* Statens kartverk.

Litteratur

- Aksdal, S. 1994. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Møre og Romsdal.* Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 6 - 1994. 125s.
- Asheim, V. 1993. *Håndbok i landskapskartlegging.* Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 29s.
- Beyer, I & J. B. Jordal 1995. *Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. Tilleggsregistreringar 1995.* Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Miljøvernavdelinga rapport nr. 15 - 1995. 45s.
- Brun P. F. 1992. *Overvaking av fjordar og vassdrag i Møre og Romsdal 1989-91.* Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Miljøvernavdelingen.
- Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Inngrepsfrie naturområder i Norge. Registrert med bakgrunn i avstand fra tyngre tekniske inngrep.* DN-rapport 1995-6. 39s.
- Direktoratet for naturforvaltning 1995. *Oversikt over norske vassdrag med laks, sjøaure og sjørøye pr. 1. januar 1995.* Utskrift fra lakseregisteret. DN-notat 1995-1. 104s.
- Direktoratet for naturforvaltning 1992. *Barskog i Vest-Norge. Utkast til verneplan.* DN-rapport 1992-7. 192s.

- Direktoratet for naturforvaltning 1991. *Ornitologiske feltregistreringar. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1991-11. 104s.
- Direktoratet for naturforvaltning 1990. *Fagrapport i friluftsliv. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1990-3. 140s.
- Dolmen, D. 1989. *Ferskvannsbiologiske og hydrografiske undersøkelser av 20 vassdrag i Møre og Romsdal 1988. Verneplan IV*. Rapp. Zool. Ser. Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet. 105s.
- Eie J.A., P.E. Faugli & J. Abel 1996. *Elver og vann. Vern av norske vassdrag*. NVE.
- Ekker, M. 1990. *Verneplan IV - vilt. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 11s.
- Erikstad, L. & G. Hardeng 1988. *Naturvernområder i Norge*. Miljøverndepartementet. Avdelingen for naturvern og friluftsliv. Rapport T-713. 147s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Utskrift fra Naturbasen, Aure kommune*.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998. *Undersøkelser vedrørende lakseparasitten gyrodactylus salaris i Møre og Romsdal. 1997. Rapport nr. 1 - 1998*. 255s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1997. *Undersøkelser vedrørende lakseparasitten gyrodactylus salaris i Møre og Romsdal. 1996. Rapport nr. 1 - 1997*. 233s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1996. *Utkast til verneplan for havstrand og elveos i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 13 - 1995. 94s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1995. *Undersøkelser vedrørende lakseparasitten gyrodactylus salaris i Møre og Romsdal. 1994. Rapport nr. 6 - 1995*. 271s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1992. *Utkast til verneplan for edellauvskog i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 10 - 1992. 118s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1991. *Verneverdig edellauvskog i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 5 - 1991. 101s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Fiskeforholda i vassdrag i verneplan IV*. Notat. 19s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1990. *Spørreundersøkelse blant jegere i Møre og Romsdal*. Rapport nr. 8 - 1990. 19s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1988. *Utkast til verneplan for myr*. 143s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1986. *Myrområde med regional og lokal verneverdi*. Rapport nr. 1 - 1986. 79s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993. *Fylkesdelplan for elveoslandskap i Møre og Romsdal. Høyringsutkast*. Møre og Romsdal fylkeskommune. 24s.
- Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Fylkesveterinæren for Møre og Romsdal 1993. *Helsestatus i lakseførende vassdrag i Møre og Romsdal*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal, rapport nr. 8 - 1993. 20s.
- Holtén J.I., Frisvoll A.A. & Aune E.I. 1986. *Havstrand i Møre og Romsdal*. Økoforsk rapp. 1986: 3A og 3B.

- Jordal, J. B. & G. Gaarder 1997. *Biologiske undersøkingar i kulturlandskapet i Møre og Romsdal i 1995-96*. Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Landbruksavdelinga. Rapport nr. 1 - 97. 178s.
- Korsmo, H. & D. Svalastog 1997. *Inventering av verneverdig barskog i Møre og Romsdal*. NINA Oppdragsmelding 427:1-106.
- Lien, I. K. 1990. *Verneplan IV - fisk. Møre og Romsdal*. Direktoratet for naturforvaltning. 18s.
- Loen J. 1991. *Ornitologiske feltregistreringar. Verneplan IV for vassdrag, Møre og Romsdal fylke*. DN-notat 1991-11. 104 s.
- Marker E. 1977. *Landsplanen for verneverdige områder og forekomster*. Miljøverndepartementet.
- Miljøverndepartementet 1994. *Verdifulle kulturlandskap i Norge. Mer enn bare landskap! Del 4. Sluttrapport fra det sentrale utvalget*. 117s.
- Moen A. & Odland A. 1993. *Vegetasjonsseksjoner i Norge*. Univ. Trondheim, Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 1993-2: 37-53.
- Moen, A. 1984. *Myrundersøkelser i Møre og Romsdal i forbindelse med den norske myrreservatplanen*. Rapp. Bot. Ser.1984-85. Det Kgl. norske videnskabers selskab, Museet. Universitetet i Trondheim. 105s.
- Møre og Romsdal fylkeskommune 1998. *Utskrift fra SEFRAK*. Kulturavdelinga.
- NIJOS 1993. *Landskapsregioner i Norge. Landskapsbeskrivelser. Foreløpig utgave 01.03.1993*. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging. 51s.
- Nordisk ministerråd 1984. *Naturgeografisk regioninndeling av Norden*. Nordiska ministerrådet. 289 s.
- Nordre Nordmøre jordskifterett 1984. *Reguleringsplan Hjelen - Klakkan*.
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12A. Universitetsforlaget. 151s.
- Norges offentlige utredninger 1991. *Verneplan for vassdrag IV*. NOU 1991:12B. Universitetsforlaget. 373s.
- Rye, N., J. Sulebak & O. Soldal 1991. *Verneplan IV for vassdrag. Geofaglige undersøkelser i Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal*. Geologisk institutt, UiB. Rapport 91/01. 108s.
- Sollid, J. L. & L. Sørbel 1981. *Kvartærgeologisk verneverdige områder i Midt-Norge*. Miljøverndepartementet. Rapport T-524. 207s.
- St.prp. nr. 118, 1991-92. *Verneplan IV for vassdrag. Olje- og energidepartementet*. 128s.

9.0 METODE

9.1. Fremgangsmåte

Det er utarbeidet faglige kriterier for hvordan verneverdiene skal måles og karakteriseres i arbeidet med å ajourføre oversikten over verneverdiene (Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrags- og energiverk 1998). Verdiene er knyttet til følgende tema

- prosesser og former skapt av is og vann
- biologisk mangfold
- landskapsbildet
- friluftsliv
- kulturminner

Datainnsamling

Innsamling av data har vært konsentrert om det som allerede finnes av dokumentasjon. Lokale kontaktpersoner er benyttet, og det er i tillegg gjennomført enkelte nye registreringer.

Litteratur

Eksisterende dokumentasjon er innhentet fra arkiv, bibliotek og elektroniske databaser hos forvaltningsmyndigheter og faginstitusjoner.

Enkelte vassdrag i fylket er behandlet i prosjektet «Differensiert forvaltning av verna vassdrag» (Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrags- og energiverk 1995). En stor andel av de vernede vassdragene er dessuten tidligere vurdert for utbygging, og av den grunn oppfanget i prosjektet «Samlet plan for vassdrag» (Miljøverndepartementet 1984). Begge prosjekt dokumenterer verdier i vassdrag.

Lokalt finnes dokumentasjon fra prøvefiske, jakt- og fiskekortsalg, belegg på hytter, bomavgifter m.m. Lokale historielag, ornitologiske, botaniske og entomologiske foreninger og andre kan ofte sitte inne med dokumentasjon fra vernelokaliteter, eller forslag til slike.

Møte med kommunen

Det har vært arrangert et møte med vertskommunen for vassdraget. Hensikten med møtet har dels vært å informere om registreringsarbeidet og dels å innhente informasjon om aktuelle verdifulle lokaliteter innenfor vassdraget.

Egne registreringer

Prosjektarbeiderne Geir Gaarder og Morten W. Melby har utført egne registreringer i vassdraget. Feltinnsatsen har hatt et beskjedent omfang, mellom 2 og 5 dager pr. vassdrag.

Kartfesting

Hver lokalitet er kartfestet. Denne rapporten har et kartvedlegg for hvert fagtema som dekker hele nedbørfeltet. Lokalitetene er digitalisert etter et manuelt tegnet manuskart i målestokk 1:50.000. Grunnet for digitaliseringen er imidlertid N250-basen fra Statens Kartverk.

9.2. Kriteriebruk

Kriteriene brukes for å karakterisere og fange opp de delområder som har spesielle kvaliteter i nedslagsfeltet. Kriteriene er listet opp i tabell 8 etter avsnittet om Graderingsprinsipper,

definisjon av kriteriene finnes i veileder for VVV-prosjektet "Dokumenterte verneverdier i vernede vassdrag", foreløpig utgave sept. 1997. Denne finnes bla. hos fylkesmannens miljøvernavdeling.

I tillegg brukes kriteriene til å foreslå en gradering av delområdets betydning til nasjonal, regional og lokal målestokk. Noen ganger vil den gjennom VVV-prosjektets foreslåtte verdien for et delområde/objekt falle ut som noe "høyere" sammenlignet med andre verdivurderinger som har vært gjort. I VVV-prosjektet har denne forskjellen vært begrunnet med at de enkelte vernede vassdragene har en egenverdi i nasjonal målestokk, ut fra at de enkelte vassdragene i verneplan I-IV til sammen utgjør en helhet med betydning for å bevare et bredt spekter av norsk vassdragsnatur. Hensikten er at denne graderingen skal gi en pekepinn om delområdets betydning i sammenheng med verneplan for vassdrag I-IV som helhet. For nye VVV-prosjekter, fra og med 1999, vil denne graderingsprinsippet evt. bli vurdert på nytt.

De arealer som er pekt ut, skal fortrinnsvis være områder med tilknytting til vann, bekker og elver som har betydning for å bevare vassdragsnatur vernet i verneplan for vassdrag I-IV. I tillegg kommer delområder med tilknytting til breer. Dersom enkelte kvaliteter som ligger utenfor de vassdragsnære arealene, var viktige for at vassdraget ble vernet, så vil også disse kunne tas med i oversikten over verdier.

Graderingsprinsipper

Her er det blitt brukt en standardiseringsmetode som betyr at dersom et delområde kjennetegnes ved at et eller flere av kriteriene kan sies å være oppfylt/tilstede, ifølge definisjon, så vil delområdet også gis en verdi. Verdien bestemmes da ut fra antallet hoved- eller oppfangingskriterier og antallet støttekriterier som kan brukes for å karakterisere delområdet friluft-, naturfaglige eller kulturfaglige kvaliteter.

1. Prosesser og former skapt av vann og is

*** Nasjonalt viktig verdi	** Regionalt viktig verdi	* Lokalt viktig verdi
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium med nasjonalt/internasjonalt kjente verdier, ✓ Alternativt minimum tre hovedkriterier 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ To hovedkriterier + minimum et støttekriterium 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium.

2. Biologisk mangfold

*** Nasjonalt viktig verdi	** Regionalt viktig verdi	* Lokalt viktig verdi
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Et eller flere dokumenterte nasjonale/internasjonale verdier, eller ✓ Minimum to hovedkriterier + minimum to støttekriterier. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ To hovedkriterier 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium.

3. Landskapsbilde

*** Nasjonalt viktig verdi	** Regionalt viktig verdi	* Lokalt viktig verdi
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium med nasjonalt/internasjonalt kjente verdier, ✓ Minimum to hovedkriterier +minimum to støttekriterier. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum to hovedkriterier 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium.

4. Friluftsliv

*** <i>Nasjonalt viktig verdi</i>	** <i>Regionalt viktig verdi</i>	* <i>Lokalt viktig verdi</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Et eller flere dokumenterte nasjonale/internasjonale verdier, eller ✓ Minimum 2 hovedkriterier + minimum et støttekriterium 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ To hovedkriterier, eller ✓ Minimum to støttekriterier 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Minimum et hovedkriterium. ✓ Minimum et støttekriterie

5. Kulturminner

Ikke aktuelt med verdivurdering i VVV-prosjektet, kun registrering.

Tabell 8. Tabellen viser hvilke tema og kriterier som er brukt i VVV-prosjektet

INNDELING AV VERNEVERDIER	FAGOMRÅDER BRUKT I VERNEPLAN I-IV	HOVEDKRITERIER	STØTTEKRITERIER
PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN	Geofag Hydrologi Naturvern	H 01 Urørthet H 02 Historisk dokument H 03 Variasjon og mangfold H 04 Representativitet H 05 Sjeldenhet, egenverdi	S 01 Sårbarhet S 02 Del av system S 03 Forsknings- og/eller pedagogisk verdi
BIOLOGISK MANGFOLD	Botanikk Ornitologi Ferskvannsbiologi Vilt Fisk Naturvern	H 01 Urørthet H 03 Variasjon og mangfold H 05 Sjeldenhet, egenverdi H 06 Sårbarhet	S 03 Forsknings- og/eller pedagogisk verdi S 04 Biologisk funksjon S 05 Arealstørrelse
LANDSKAPSBILDE	Friluftstinteresser Geofag	H 01 Urørthet H 06 Sårbarhet H 07 Helhet H 08 Inntrykksstyrke	S 06 Urørthet S 07 Sjeldenhet eller særpreg S 08 Typiskhet S 09 Historisk dokument
FRILUFTSLIV	Friluftstinteresser Jaktinteresser Geofag	H 01 Urørthet H 09 Opplevelse H 10 Egnethet H 11 Dagens bruk	S 10 Tilgjengelighet S 11 Natur- og kulturkvalitet
KULTURMINNER	Kulturverninteresser	H 03 Variasjon og mangfold H 04 Representativitet H 05 Sjeldenhet, egenverdi H 12 Pedagogisk verdi	S 12 Bruksverdi S 13 Symbolverdi, identitetsverdi

10.0 KART

Oversiktskart over varig verna vassdrag i Møre og Romsdal (målestokk, ca 1 : 850 000)

Kart nr. 1-5.

Tillatelsesnummer LKS82003-O3647

Kartene vises i målestokk, ca 1 : 71 000

Kart nr. 1. Inngrepsfri natur

Kart nr. 2.

PROSESSER OG FORMER SKAPT AV IS OG VANN		GRADERING
NR.	NAVN PÅ LOKALITET	
P1	Klakkan	–
P2	Åsbø	–

Kart nr. 3

BIOLOGISK MANGFOLD		GRADERING
NR.	NAVN PÅ LOKALITET	
B1	Vestsida av Sandvatnet	Lokal
B2	Gjelaelva ved Gjelasetra	Lokal
B3	Gjelaelva ved Gjela	Lokal
B4	Gjelamyra	Nasjonal
B5	Lite tjern nord for Krokvatnet	Lokal
B6	Sandvatnet	Lokal
B7	Gjelaosen	–
B8	Ørtjørnin	Lokal
B9	Kalvskinnet	–

Kart nr. 4

LANDSKAPSBILDE		GRADERING
NR.	NAVN PÅ LOKALITET	
L1	Bakksetra	Lokal
L2	Skarda	Lokal
L3	Gjelasetra	Lokal
L4	Gjelaosen	Regional

Kart nr. 5

FRILUFTSLIV		GRADERING
NR.	NAVN PÅ LOKALITET	
F1	Fjella aust for Aure sentrum	Regional
F2	Gjelaelva	Lokal

Kart nr. 6

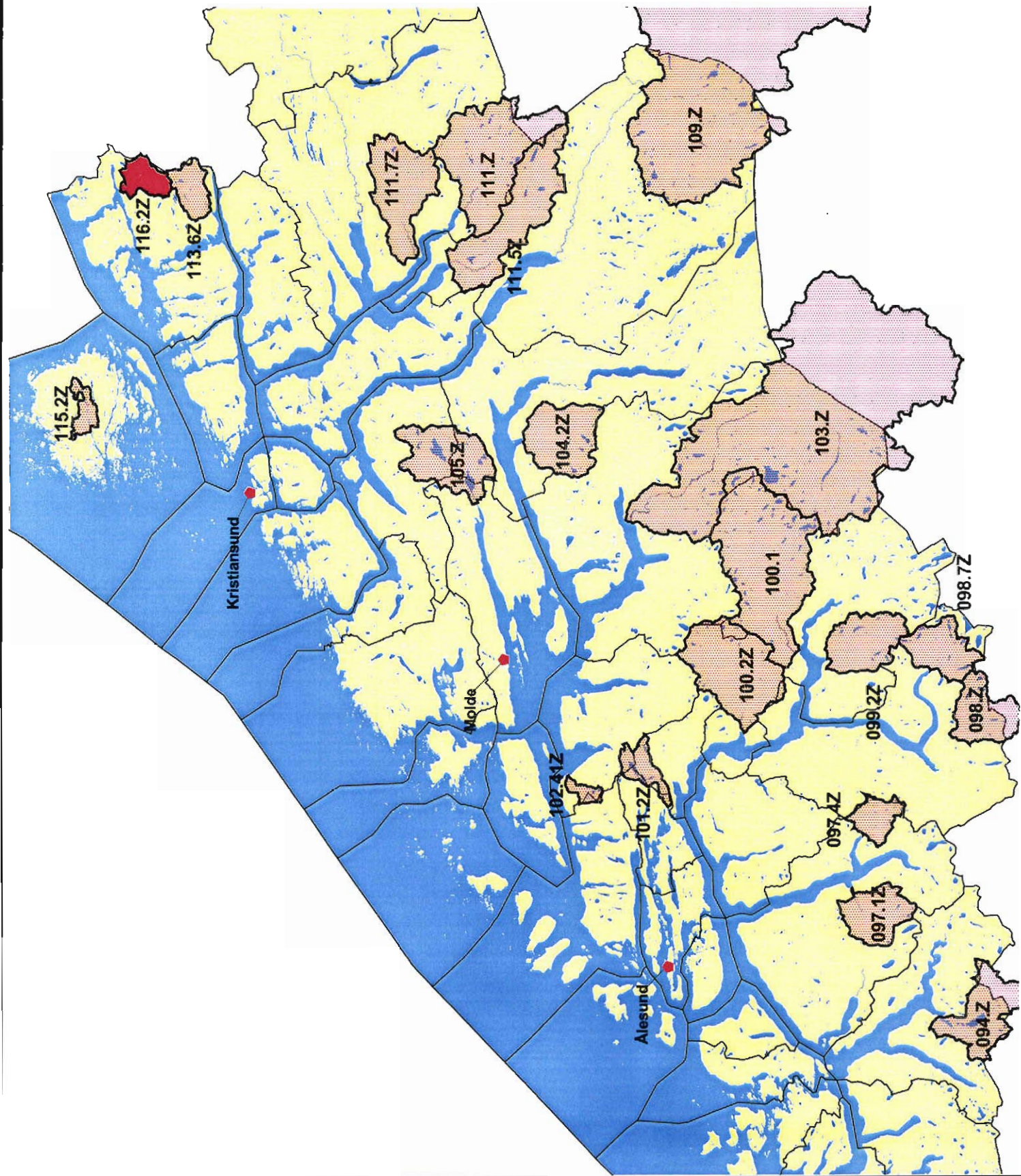
KULTURMINNER		IKKE VERDIGRADERT
NR.	NAVN PÅ LOKALITET	
K1	Ruin Vihalssetra	–
K2	Klauasetra	–
K3	Klakksetra	–
K4	Vitsøsetra	–
K5	Ruin høybu	–
K6	Bakksetra	–
K7	Gjelen-gardene	–
K8	Hjelasetra	–

Oversiktskart over varig verna vassdrag i Møre og Romsdal

Tegnforklaring

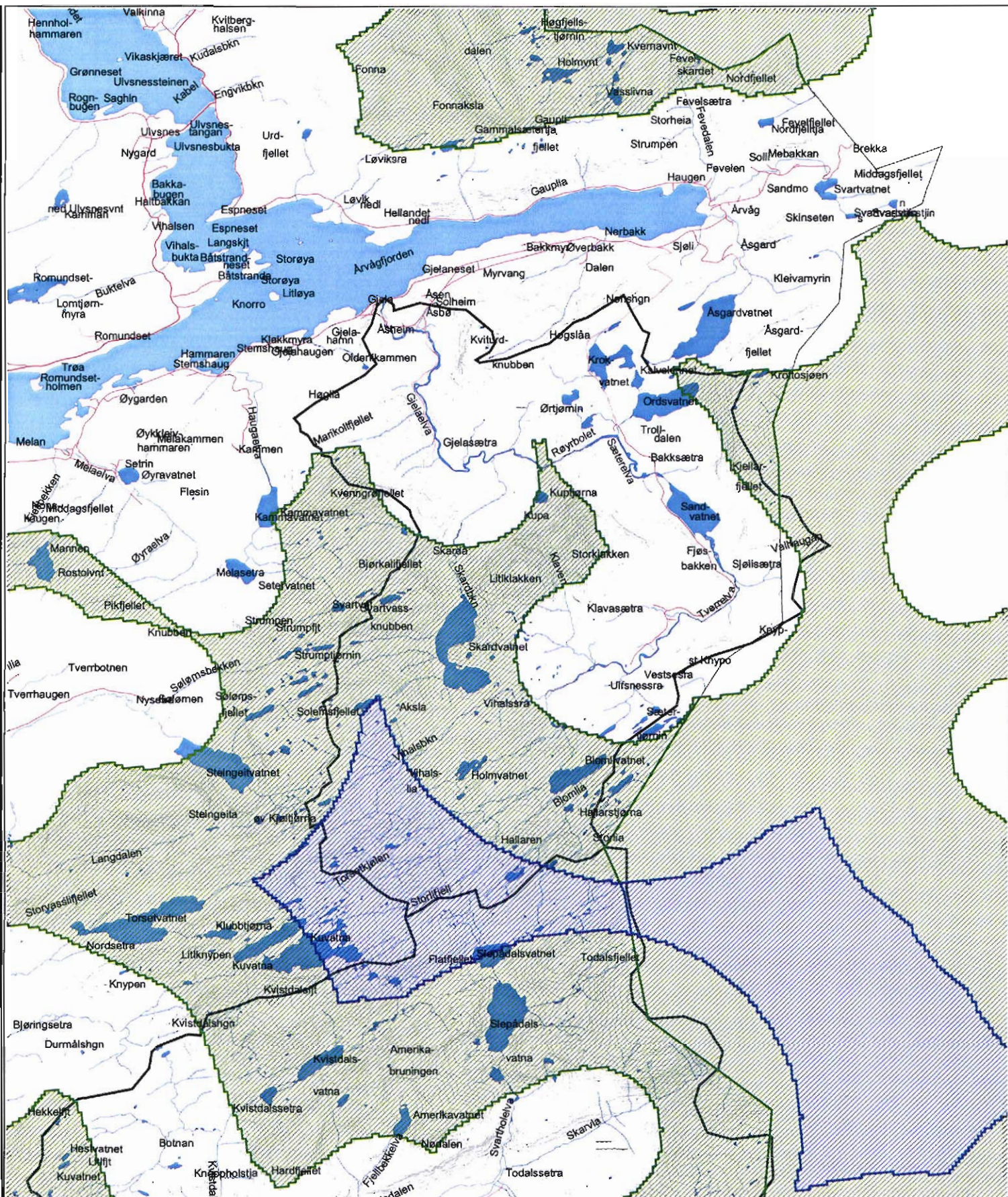
- Nedbørsfelt verna vassdrag
- Gjølavassdraget

Vassdrag	Vassdragsnr.
Fuglevågsvassdraget	115.2Z
Rauma	103.2
Driva	109.Z
Vallgåla	100.2
Geirangervassdraget	098.7Z
Norddalsvassdraget	099.2Z
Solnøzelve	101.2Z
Osavassdraget	105.Z
Norangselva	097.4Z
Stigedalselva	094.2
Byedaelva	098.6Z
Gjelsteinelva	102.41Z
Visa	104.2Z
Årvundelva	111.5Z
Todalaelva (Toda)	111.Z
Gjela	116.2Z
Todalavassdraget	113.6Z
Bondalselva	097.1Z
Stordalselva	100.2Z
Seya	111.7Z

Grunnkart: N250 kartdata.
 Dato: 22.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Gjelavassdraget (116.22) i Aure kommune

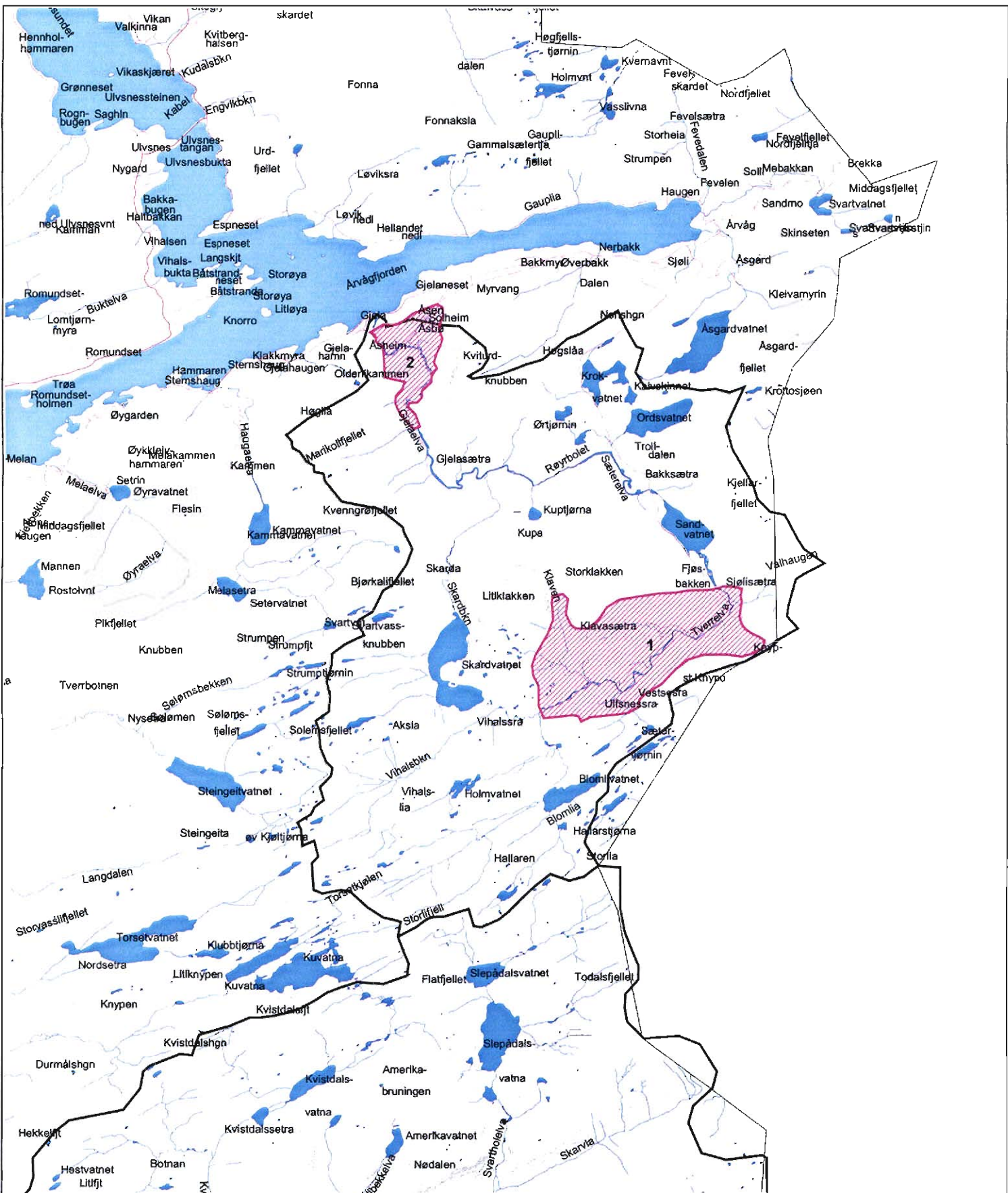
Inngrepsfri natur

Grunnkart: N50 kartdata
 Kartblad: 1421 - I
 Dato: 14.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Tegnforklaring

- >5 km fra inngrep
- 3-5 km fra inngrep
- 1-3 km fra inngrep
- Nedbørsfelt verna vassdrag

Gjelavassdraget (116.22) i Aure kommune

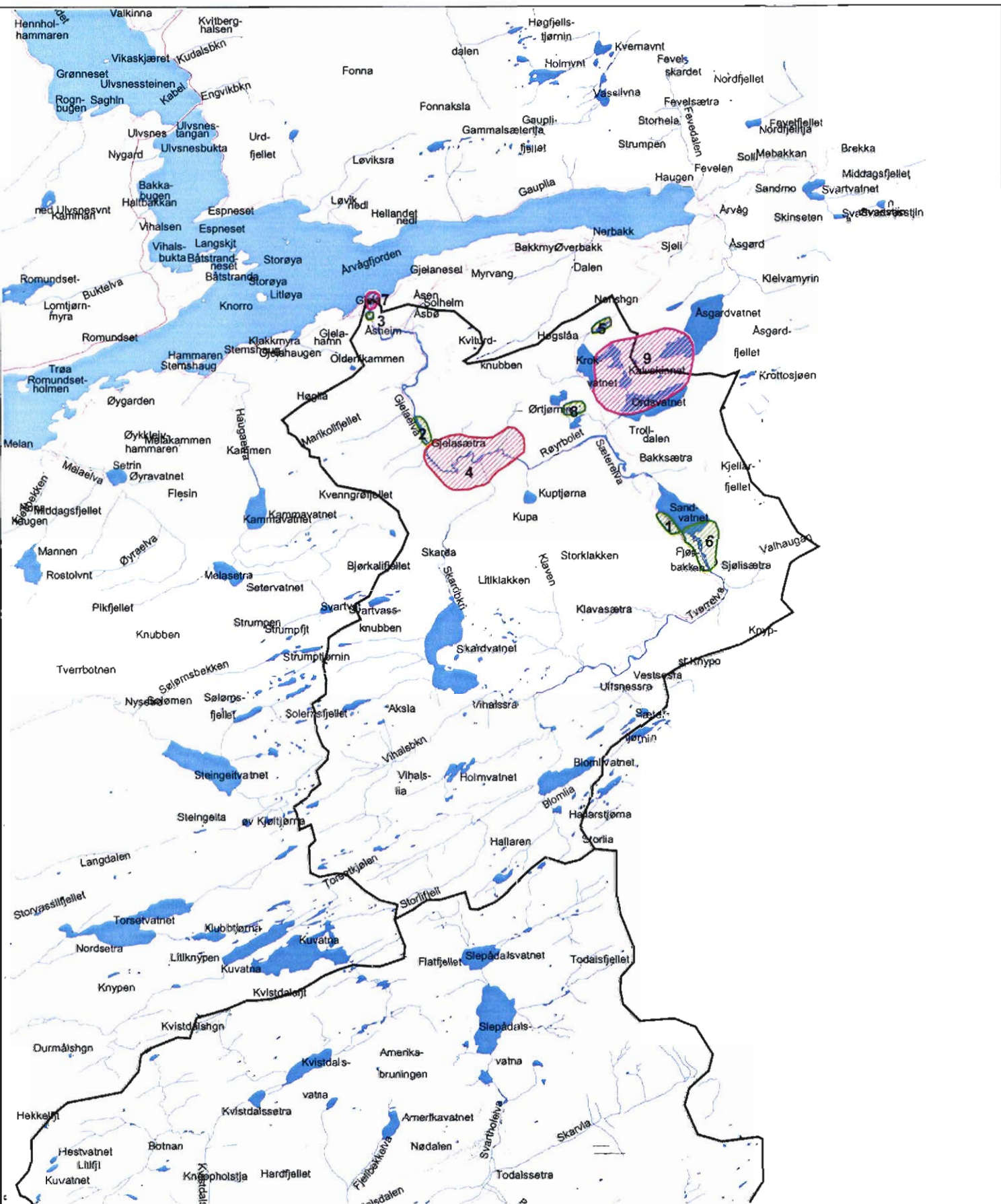
Prosseser og former skapt av is og vann

Grunnkart: N50 kartdata
 Kartblad: 1421 - I
 Dato: 14.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Tegnforklaring

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Ikke angitt verdi
- Nedbørsfelt verna vassdrag

Gjelavassdraget (116.2Z) i Aure kommune

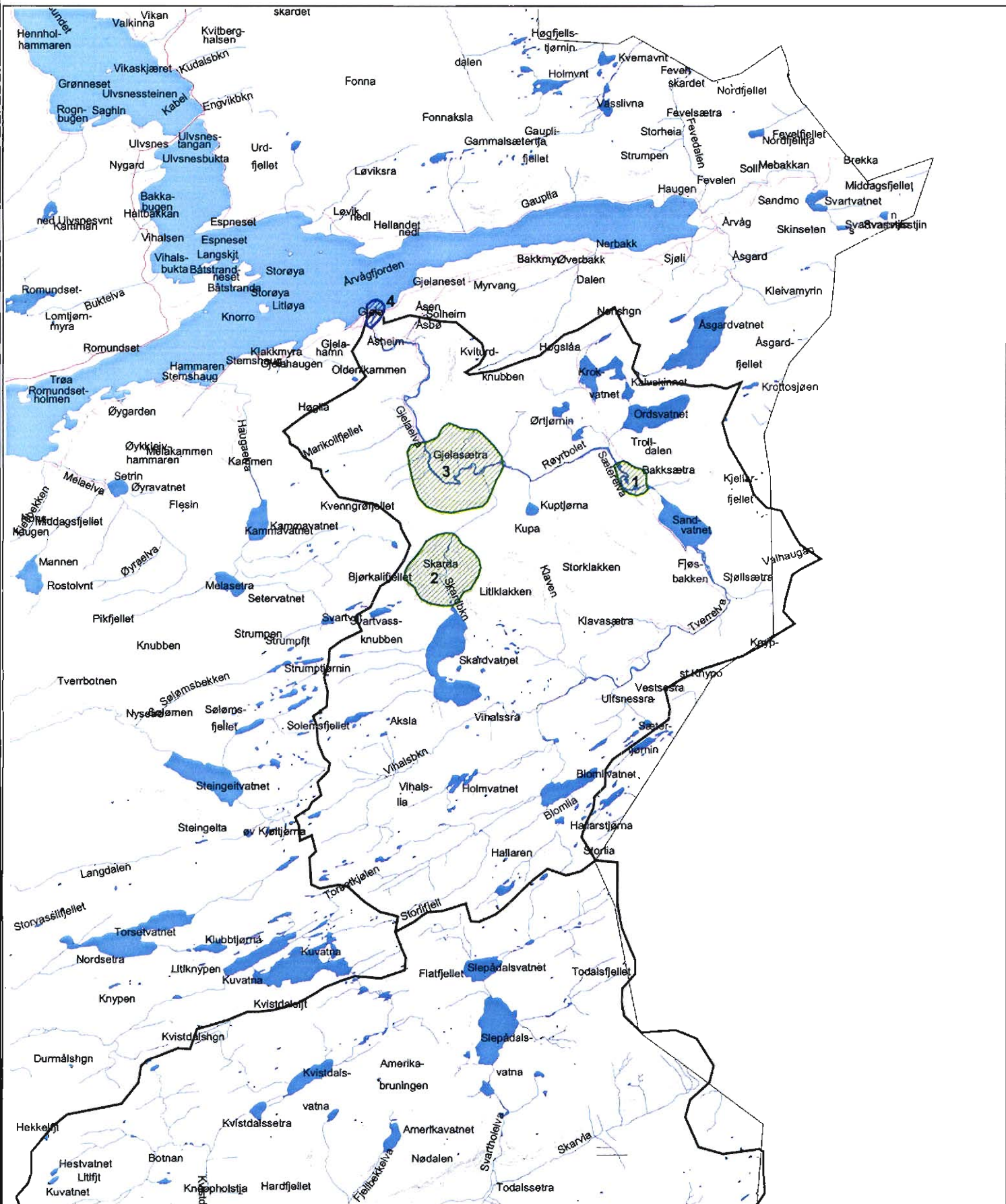
Biologisk mangfold

Grunnkart: N50 kartdata
 Kartblad: 1421 - I
 Dato: 14.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Tegnforklaring

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Ikke angitt verdi
- Nedbørsfelt verna vassdrag

Gjelavassdraget (116.2Z) i Aure kommune

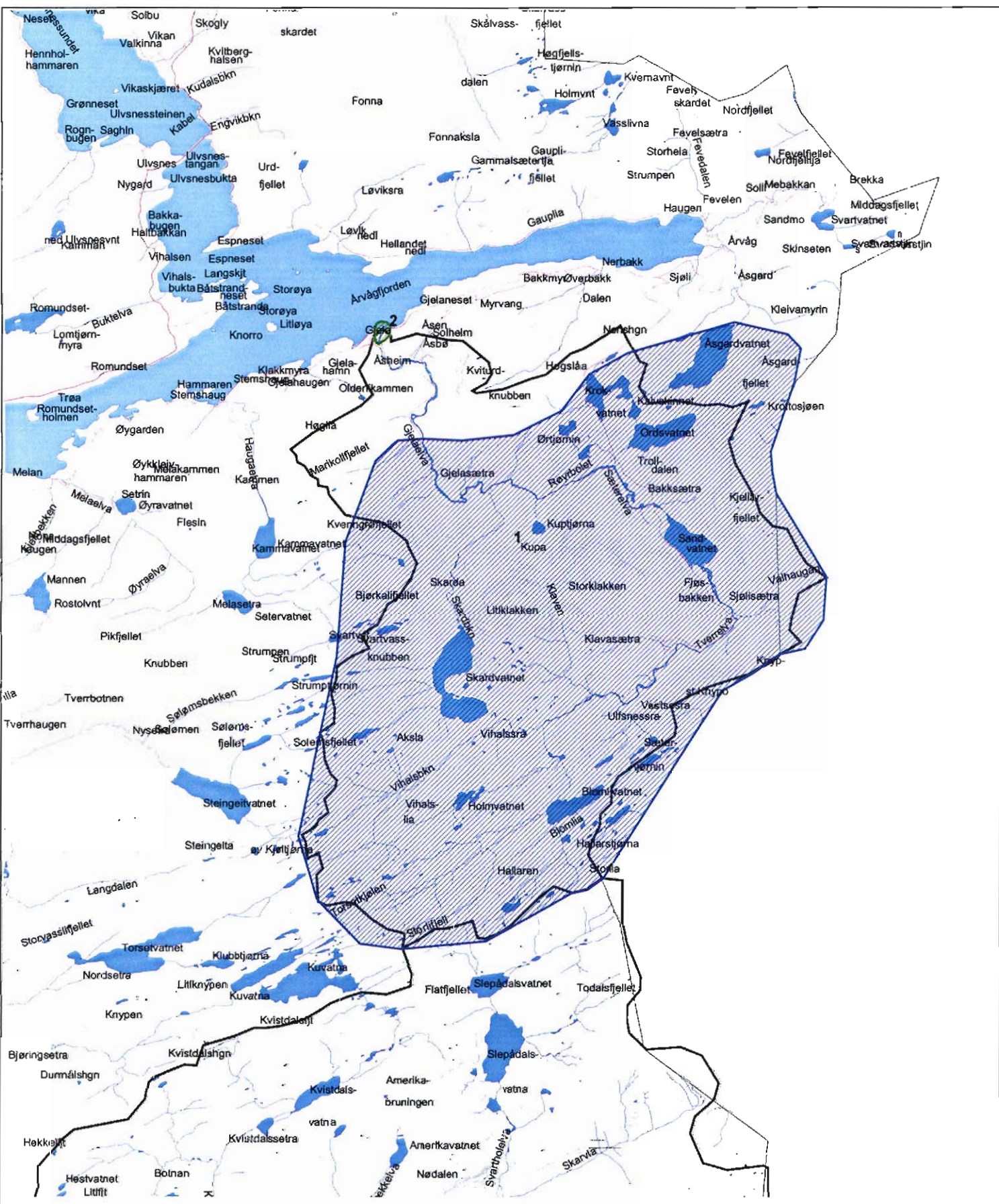
Landskapsbilde

Grunnkart: N50 kartdata
 Kartblad: 1421 - I
 Dato: 14.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Tegnforklaring

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Ikke angitt verdi
- Nedbørsfelt verna vassdrag

Gjelavassdraget (116.22) i Aure kommune

Friluftsliv

Grunnkart: N50 kartdata
 Kartblad: 1421 - I
 Dato: 14.11.00
 Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Tegnforklaring

- Nasjonal verdi
- Regional verdi
- Lokal verdi
- Ikke angitt verdi
- Nedbørsfelt verna vassdrag

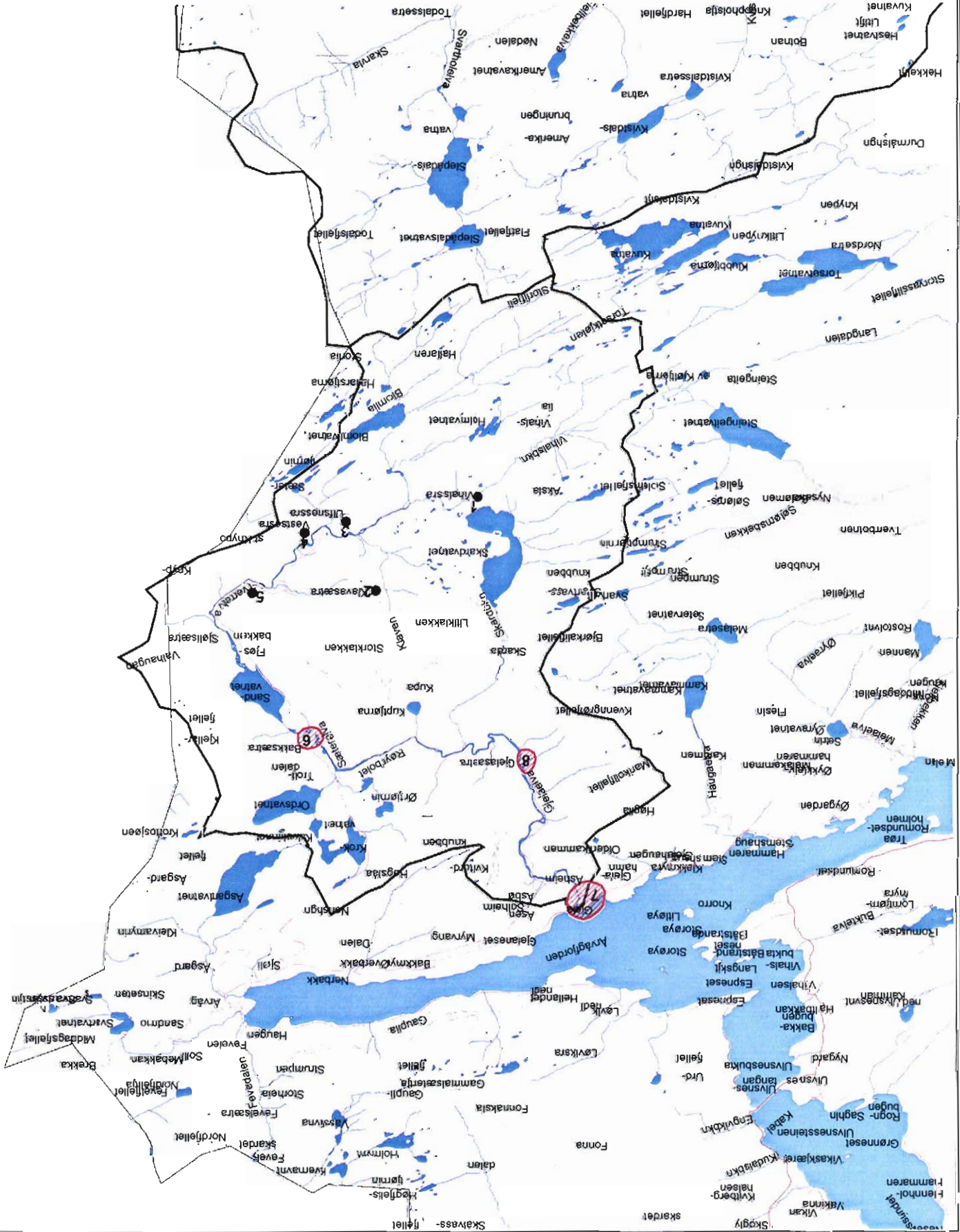
Kulturminner

Gjelassdraget (116.22) i Aure kommune

Grunkart: N50 kartdata
Kartblad: 1421 - I
Dato: 14.11.00
Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Verdivurdering/Regnearkning

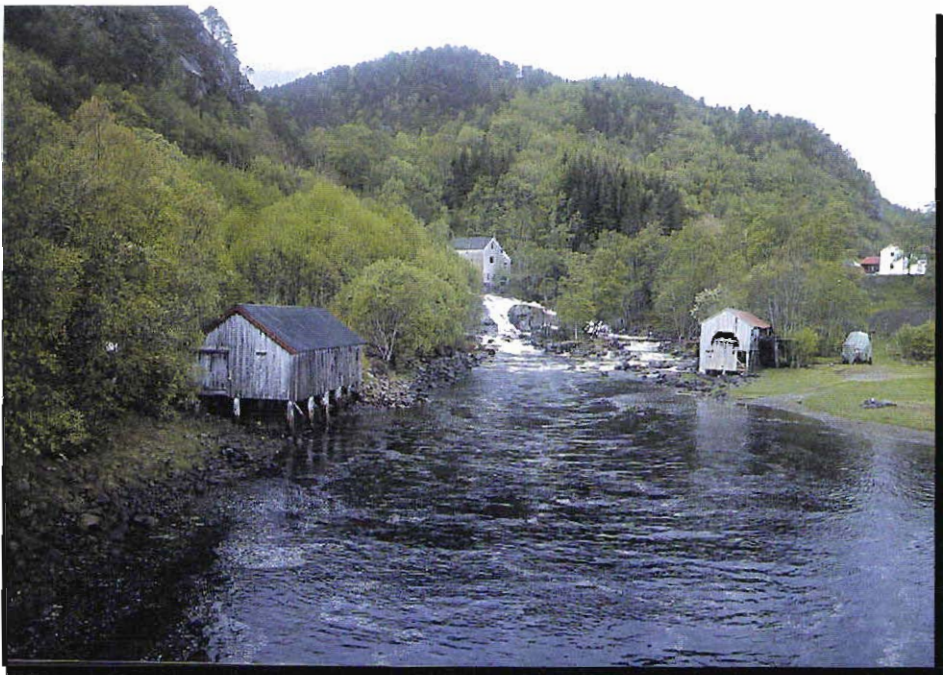
- Kulturminne
- ▭ Kulturminne
- ▭ Nedbørfelt verna vassdrag

- VEDLEGG: 1. Foto**
2. Registreringsskjema

Elva meandrerer gjennom myra

*Utløpet av Gjelavassdraget,
sett mot sør*

*Tverrelva ovenfor Bakksetra,
sett mot sør*

Alle foto: Morten Melby

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET		
Lokalitet: Klakkan	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: P1

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116,2Z
--------------------	--------------------------------

Utfyllt av: Morten W. Melby Dato: 18.6.1998

Tema: Prosesser og former skapt av is og vann
--

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

En del av det opprinnelige morenedekket som ble holdt igjen av fjellformasjonene (Storklakken og Litklakken) under isens bevegelse nordvestover (Follestad & Ottesen 1996). Strategifien er bevart, men oppdyrkingen har ødelagt toppflaten og endret landskapets form. Avsetningen er av stor mektighet.

Hovedkriteria:

Historisk dokument

Begrunnelser:

Avsetningen illustrerer dannelseshistorien

Sjeldenhet

Det er få rester av massive moreneavsetninger i regionen

Støttekriteria:

Del av system

Begrunnelser:

Lokaliteten er en rest fra et større morenedekke som er fjernet av senere isbevegelser

<i>Forslag til gradering</i>		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☒ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Follestad & Ottesen 1996		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7018600 / Øst: 491800	Nord: 7019100 / Øst: 490200	Nord: 7019300 / Øst: 492600

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Åsbø**

Område Objekt Polygonkode: **P2**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV** Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfyllt av: **Morten W. Melby** Dato: **23.6.1998**

Tema: **Prosesser og former skapt av is og vann**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Sand- og grusavsetning ved utløpet av Gjelaelva. Avsetningen er av interesse som dannelseshistorisk dokument. Massene er åpnet, og utnyttes lokalt. Toppflaten er imidlertid fremdeles intakt. Avsetningen angir marin grense.

Hovedkriteria:

Historisk dokument

Begrunnelser:

Avsetningen er åpnet, og lagdeiningen lar seg lese fra topp til botn.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisering?

Digitalisert

Referansehenvisning

Follestad & Ottesen 1996

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7022500 / Øst: 488100

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7021600 / Øst: 488200

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7022850 / Øst: 487600

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Vestsida av Sandvatnet**

Område Objekt

Polygonkode: **B 1**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV**

Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: **Geir Gaarder** Dato: **29.9.1998**

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Gammel, fuktig og blokkrik lauvskog på vestsiden av Sandvatnet. Lav- og mosefloraen er rik og flere kravfulle, fuktighetskrevenne lavarter er påvist, deriblant enkelte som kan være truet. Død ved i ulike nedbrytningsfaser gir gode muligheter for kravfulle råtevedmoser.

Hovedkriteria:

Urrørthet

Begrunnelser:

Det er intakt naturskog på lokaliteten med innslag både av gamle trær og læger i ulike nedbrytningsstadier.

Sjeldenhet

Enkelte av de registrerte lavartene er regionalt sjeldne, som rund porelav, kort trollskjegg, sølvnever og kystdoggnål. En art er nasjonalt sjelden - *Arthonia arthonioides*.

Sårbarhet

Naturtypen er sårbar og utsatt for inngrep som vil redusere eller ødelegge naturverdiene, i første rekke alle former for hogst og treslagsskifte. Utvidelser av veggen eller uttak av stein og grus kan også true den aktuelle forekomsten.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet

Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Både innenfor og utenfor

Digitalisert

Referansehenvisning

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7020100 / Øst: 491900

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Vassdrag:	GJELAVASSDRAGET		
Lokalitet:	Gjelaelva ved Gjelasætra	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: B2

Fylke:	Møre og Romsdal
Kommune:	Aure

Vern:	Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE:	116.2Z
-------	--------------	-------------------------	--------

Utfyllt av: Geir Gaarder Dato: 29.9.1998

Tema:	Biologisk mangfold
-------	---------------------------

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Varmekjær, frodig og trolig noe fuktig lauvskog inntil Gjelaelva ved Gjelasætra. Innslag av noe alm, og trolig kan deler av området karakteriseres som gråor-almeskog.

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Både innenfor vassdraget og i distriktet for øvrig er forekomster av varmekjær lauvskog sjeldent.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

<i>Forslag til gradering</i>		
☒ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☐ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☒ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7021200 / Øst: 488300	Nord: / Øst:	Nord: / Øst:

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**
Lokalitet: Gjelaelva ved Gjela Område Objekt Polygonkode: **B3**

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z

Utfylt av: Geir Gaarder Dato: 29.9.1998

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Trang, fuktig elvekløft like ovenfor utløpet av Gjelaelva i fjorden. Kløfta bør ha et visst potensiale for fuktighetskrevende lav og moser.

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Forekomster av trange elvekløfter i låglandet er generelt en sjelden naturtype i regionen.

Sårbarhet

Elvekløfter i låglandet har i stor grad fått redusert sin verdi som følge av vassdragsreguleringer og flatehogst. Små, intakte systemer er ofte utsatt for mindre inngrep.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering
 Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon
 Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa) 100m belte? Digitalisering?
Innenfor def. 100m belte Digitalisert

Referansehenvisning

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt: Øvre punkt, ved vannstreng: Nedre punkt, ved vannstreng:
Nord: 7022700 / Øst: 487600 Nord: 7022800 / Øst: 487500 Nord: 7022700 / Øst: 487600

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET	☒ Område	☐ Objekt	Polygonkode: B4
Lokalitet: Gjelamyra			

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfylt av: Geir Gaarder Dato: 30.9.1998

Tema: Biologisk mangfold

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Verneverdi som nasjonalt/regionalt typeområde for myr (Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1988).

Viktige kvaliteter:

Lokaliteten er ei fin nedbørsmyr med ekspansive høljesamfunn, noe som er en sjelden myrtype. I tillegg ligger det inntil ei naturlig meanderende elv, med magre, dels fuktige beitemarker på sørsiden av elva.

Hovedkriteria:

Begrunnelser:

Sjeldenhet	Både nedbørsmyrer med ekspansive høljesamfunn og naturlig meanderende elver er sjeldne naturtyper.
Urørthet	Området er i liten grad påvirket av grøfting eller vassdragsforbygning.
Sårbarhet	Området er spesielt sårbart for grøfting og vassdragsforbygninger, noe som vil ødelegge verdiene. Opphørt beite og flatehogst eller treslagsskifte i skogen inntil vil også forringe verdiene.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Biologisk funksjon	Våtmarkssystemet har trolig betydning for å opprettholde hekkebestander av våtmarkstilknyttede fugler i distriktet. Det kan også ha en viss funksjon i trekketidene.
--------------------	--

Forslag til gradering		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☒ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☐ Ikke fastsatt verdi	
Status for dokumentasjon		
☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☒ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
Størrelse på arealet (daa)	100m belte?	Digitalisering?
	Både innenfor og utenfor	Digitalisert
Referansehenvisning		
Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1988, Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998, Moen 1984, Loen 1991		

Kartkoordinater (UTM):		
Midtpunkt:	Øvre punkt, ved vannstreng:	Nedre punkt, ved vannstreng:
Nord: 7021000 / Øst: 489000	Nord: 7020700 / Øst: 489600	Nord: 7021000 / Øst: 488400

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Lite tjern nord for Krokvatnet**

Område Objekt

Polygonkode: **B5**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV**

Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: **Geir Gaarder** Dato: **30.9.1998**

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Lite myrtjern som er leveområde for den sårbare arten liten salamander.

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Forekomst av en rødlistet og regionalt sjelden art.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet

Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Ikke definert

Digitalisert

Referansehenvisning

Dolmen 1989

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7022700 / Øst: 490800

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET		
Lokalitet: Sandvatnet	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: B6

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfyllt av: *Geir Gaarder* Dato: 30.9.1998

Tema: Biologisk mangfold

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Utløpet av Tverrelva i Sandvatnet danner et lite delta med innslag av myr, små sumpområder og en del flommarksskog. Området har relativt store tettheter av spurvefugl og også forekomst av enkelte våtmarksfugl.

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Ferskvannsdeltaer i skog med flommarksmiljøer forekommer sparsomt i regionen.

Sårbarhet

En rødlistet fugleart (storlom) er observert i Sandvatnet.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

<i>Forslag til gradering</i>		
☒ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☐ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☒ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Loen 1991		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7019600 / Øst: 492300	Nord: 7019400 / Øst: 492400	Nord: 7019900 / Øst: 492200

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Gjelaosen**

Område Objekt Polygonkode: **B7**

Fylke: Møre og Romsdal

Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z

Utfylt av: Geir Gaarder Dato: 30.9.1998

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Området er prioritert i forbindelse med fylkesdelplanen for elveoslandskap i Møre og Romsdal.

Viktige kvaliteter:

Gjelaosen er et lite fjorddelta med eit sakteflytende og delvis innsnevret utløp. Det har en viktig funksjon i forhold til kulturlandskapet. Området er gitt regional verdi av Fylkesmannen i Møre og Romsdal (1998), men begrunnelsen for dette mangler og det foreligger ikke dokumentasjon på at området har særlig verdi for det biologiske mangfoldet.

Hovedkriteria: **Begrunnelser:**

Støttekriteria: **Begrunnelser:**

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Fylkesmannen i Møre og Romsdal 1998, Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal Fylkeskommune 1993

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7023200 / Øst: 487600

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023000 / Øst: 487600

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023300 / Øst: 487600

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**
Lokalitet: **Ørtjørnin** Område Objekt Polygonkode: **B8**

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z

Utfylt av: Geir Gaarder Dato: 2.10.1998

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Lite myrtjern som er leveområde for den sårbare arten liten salamander. Anm. 2 voksne og et par ubefruktede egg ble registrert senest sommeren 1997 (H. Olsvik pers. medd.).

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Forekomst av en rødlistet og regionalt sjelden art.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering
 Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon
 Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa) 100m belte? *Digitalisering?*
Utenfor def. 100m belte Digitalisert

Referansehenvisning
Dolmen 1989

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt: Nord: 7021600 / Øst: 490500

Øvre punkt, ved vannstreng: Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng: Nord: / Øst:

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Kalvskinn**

Område Objekt Polygonkode: **B9**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: Verneplan IV Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: **Geir Gaarder** Dato: **2.10.1998**

Tema: **Biologisk mangfold**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Myrkompleks som er leveområde for flere vaderarter sjeldne for distriktet (småspove og gluttsnipe hekker antagelig) (H. Olsvik pers. medd.).

Hovedkriteria:

Sjeldenhet

Begrunnelser:

Forekomst av lokalt/regionalt sjeldne våtmarksfugl.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Både innenfor og utenfor

Digitalisert

Referansehenvisning

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7022000 / Øst: 491500

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**
Lokalitet: **Bakksetra** Område Objekt Polygonkode: **L1**

Fylke: **Møre og Romsdal**
Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV** Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema: **Landskapsbilde**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Bakksetra har en velholdt bygningsmasse. Husene ligger idyllisk omkranset av elva, og setervollene er fremdeles i hevd.

Hovedkriteria:

Helhet

Begrunnelser:

Bakksetra er en samling av flere setrer, og fremstår ennå som ei setergrend i uttrykk både fra boligmasse og landskapet omkring.

Støttekriteria:

Historisk dokument

Begrunnelser:

Lokaliteten er et dokument over en driftsform som har vært vanlig, men som i svært liten grad er aktiv i dag.

Forslag til gradering
 Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon
 Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa) 100m belte? Digitalisering?
Innenfor def. 100m belte Digitalisert

Referansehenvisning
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998

Kartkoordinater (UTM):

<i>Midtpunkt:</i> Nord: 7020700 / Øst: 491300	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i> Nord: 7020600 / Øst: 491500	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i> Nord: 7021000 / Øst: 491000
--	---	--

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Skarda**

Område Objekt Polygonkode: **L2**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV** Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfyllt av: **Morten W. Melby** Dato: **23.6.1998**

Tema: **Landskapsbilde**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Skarda utgjør et tydelig avgrenset landskapsrom der elva er blikkfang og gir liv til landskapet. Elva renner i kast mellom stor blokk nedenfor Skardvatnet, og går deretter over i et stille meandrerende løp gjennom myra nedenfor. Det store innslaget av nakent mørkt berg setter et tydelig preg på landskapet.

Hovedkriteria:

Inntrykkstyrke

Begrunnelser:

Elvas vekslende løp innenfor et tydelig avgrenset rom gir lokaliteten inntrykkstyrke

Støttekriteria:

Urørthet

Begrunnelser:

Elva er uberørt over strekningen, og elvas meandrerende løp er upåvirket av menneskelige faktorer.

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7019500 / Øst: 488600

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7018800 / Øst: 488800

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7019950 / Øst: 488700

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET		
Lokalitet: Gjelasetra	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: L3

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfylt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema: Landskapsbilde

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Gjelasetra består av en tett samling hytter og seterbygninger. I dag er det bare ett bruk som fremdeles driver setring. 30-40 geiter klarer i noen grad å opprettholde det åpne beitelandskapet omkring setra, og preget av setring er fremdeles til stede.

Hovedkriteria:

Helhet

Begrunnelser:

Gjelasetra er en samling av flere setrer, og fremstår ennå som ei setergrend i uttrykk både fra boligmasse og landskapet omkring. Det er godt synlig i terrenget nær setrene at det ennå er aktiv drift i området.

Støttekriteria:

Historisk dokument

Begrunnelser:

Setrene er historiske dokument fra en driftsform som var vanlig, men som i dag er sjelden i regionen.

<i>Forslag til gradering</i>		
☒ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☐ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☒ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	☐ Innenfor def. 100m belte	☐ Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998		

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7020900 / Øst: 488800

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7020900 / Øst: 489500

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7021250 / Øst: 488300

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Gjelaosen**

Område Objekt

Polygonkode: **L4**

Fylke: Møre og Romsdal

Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV

Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z

Utfylt av: Morten W. Melby Dato: 23.6.1998

Tema: **Landskapsbilde**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

I utløpsosen danner Gjelaelva «et lite fjorddelta med eit sakteflytande og delvis innsnevra utløp. Har ein viktig funksjon i høve kulturlandskapet» (Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993).

Viktige kvaliteter:

I utløpet av Gjelaelva ligger vassdrevne anlegg under gården Gjela. Inntaksdam, kraftstasjon, sag og mølle danner et inntykksfullt kulturinnslag av stor historisk interesse.

Hovedkriteria:

Helhet

Begrunnelser:

Samspeilet mellom elva og menneskets bruk av den er tydelig dokumentert ved de vassdrevne anleggene som ligger i utløpet av Gjelaelva.

Inntrykkstyrke

Delvis på grunn av inntaksdammen i fossens øvre del, så er elva svært kraftfull over strekningen.

Støttekriteria:

Historisk dokument

Begrunnelser:

De vassdrevne anleggene er gode og lett synlige historiske dokument som viser lokal kraftutnyttelse.

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7023100 / Øst: 487650

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7022800 / Øst: 487650

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023400 / Øst: 487650

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET		
Lokalitet: Fjella aust for Aure sentrum	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: F1

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfyllt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema: Friluftsliv

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Lok. 1566-50. Fjella aust for Aure sentrum. Bruksverdi: regional (Naturbasen 1998).

Viktige kvaliteter:

Nedslagsfeltet ovenfor Gjelasetra inngår i et lokalt og regionalt viktig friluftslivsområde som strekker seg over fylkesgrensa mot Sør-Trøndelag (Naturbasen 1998). Bomveien opp til Tverrbotn og dyrkingsfeltet er en innfallsport til fjellområdet. Herfra går det sti sørover mot Slepådalsvatna med nedgang til Todalen gjennom Kvistdalen eller langs Svartholelva, vestover til Nysetra og nordover til Gjelasetra (Naturbasen 1998, Aure kommune 1998).

Hovedkriteria:

Urørthet

Begrunnelser:

Med unntak av vegen inn til Klakkan, så er området som Gjelavassdraget er en del av, karakterisert ved sin urørthet

Egnethet

Området som Gjelavassdraget er en del av er lett tilgjengelig. Brukbare stier fører videre inn i området.

Støttekriteria:

Natur- og kulturkvaliteter

Begrunnelser:

De gamle setrene, Litlklakken og Storklakken og elva danner sammen et innholdsrikt landskap med store opplevelsesmuligheter.

<i>Forslag til gradering</i>		
☐ Lokalt verdifullt	☒ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☐ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☐ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☒ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Ikke definert	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Naturbasen 1998, Aure kommune 1998, Statens kartverk - Miljøenheten 1998		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7019000 / Øst: 490000	Nord: 7014200 / Øst: 487900	Nord: 7021400 / Øst: 488350

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Gjelaelva**

Område Objekt Polygonkode: **F2**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV** Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: **Morten W. Melby** Dato: **23.6.1998**

Tema: **Friluftsliv**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

Ikke angitt

Viktige kvaliteter:

Gjelaelva er laks- og sjøørretførende en kort strekning på omlag 100 m. Fiskerettighetene ligger til gården Gjela. Det er tatt lite laks og sjøørret de seneste årene (Per Gjelen pers.medd.). I utskrift fra lakseregisteret (DN) står Gjelaelva oppført med bestandsstatus *usikker* for begge arter (Direktoratet for naturforvaltning 1995).

Hovedkriteria:

Opplevelse

Begrunnelser:

Landskap, kulturminner og fiskemuligheter gir samlet sett et godt potensiale for opplevelser.

Støttekriteria:

Natur- og kulturkvaliteter

Begrunnelser:

Samspeilet mellom natur- og kulturkvaliteter er lokalitetens verdi.

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet

Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Direktoratet for naturforvaltning 1995, Fylkesmannen i Møre og Romsdal & Møre og Romsdal fylkeskommune 1993

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7023200 / Øst: 487650

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023000 / Øst: 487650

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023350 / Øst: 487650

Vassdrag:	GJELAVASSDRAGET	☐ Område	☒ Objekt	Polygonkode: K 1
Lokalitet:	Ruin Vihalssetra			

Fylke:	Møre og Romsdal
Kommune:	Aure

Vern:	Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE:	116.2Z
-------	--------------	-------------------------	--------

Utfyllt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema:	Kulturminner
-------	---------------------

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Ruin av Vihalssetra (SEKRAK 1569-013-174, -175)

Vihalssetra framstår i dag med synlige rester etter ei seterbu og kufjøs. Bygningene blåste overende i orkanen 1992, og bygningsdelene ligger strødd utover. Vihalssetra ble bygd før 1883, og er antakelig flyttet én gang før århundreskiftet.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

På tross av objektets tilstand, så representerer restene etter Vihalssetra en tradisjonsrik bruk av utmarka.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering				
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt	☐ Internasjonalt verdifullt	☒ Ikke fastsatt verdi
Status for dokumentasjon				
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet		
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent			
Størrelse på arealer (daa)	100m belte?	Digitalisering?		
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert		
Referansehenvisning				
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998				

Kartkoordinater (UTM):		
Midtpunkt:	Øvre punkt, ved vannstreng:	Nedre punkt, ved vannstreng:
Nord: 7017300 / Øst: 488950	Nord: / Øst:	Nord: / Øst:

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Klauasetra**

Område Objekt

Polygonkode: **K2**

Fylke: Møre og Romsdal

Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV

Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z

Utfylt av: Morten W. Melby Dato: 23.6.1998

Tema: **Kulturminner**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Klauasetra (SEFRAK 1569-013-154, -155, -156)

Klauasetra ble bygd i perioden 1910-15, og inneholdt seterbu, fjøs og høyløe. I dag er det bare ruiner igjen av fjøs og høyløe. Seterbua kan bevares, men dette forutsetter moderate tiltak. Opprinnelig bruk er opphørt, og Klauasetra har ingen funksjon i dag.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

På tross av objektets tilstand, så representerer restene etter Klauasetraen tradisjonsrik bruk av utmarka.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet
 Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisering?

Digitalisert

Referansehenvisning

Møre og Romsdal fylkeskommune 1998

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7018700 / Øst: 490400

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET	☐ Område ☒ Objekt	Polygonkode: K3
Lokalitet: Klakksetra		

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
--------------------	--------------------------------

Utfyllt av: Morten W. Melby Dato: 23.6.1998

Tema: Kulturminner

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Klakksetra (SEFRAK 1569-013-176, -177, -178)

Klakksetra (Ulfnessetra) var et seteranlegg med opprinnelig 3 setrer. Disse ble satt opp i perioden 1900-1920. I dag fremstår anlegget med to seterbuer og et fjøs. Alle bygninger er i god stand, og bare vanlig vedlikehold er nødvendig. Opprinnelig bruk gjelder fremdeles.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

Klakksetra/Ulfnessetra fremstår fremdeles som seteranlegg, en vanlig organisasjonsform i seterområder.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

<i>Forslag til gradering</i>		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☒ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7017650 / Øst: 490800	Nord: / Øst:	Nord: / Øst:

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Vitsøsetra**

Område Objekt Polygonkode: **K4**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV**

Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfyllt av: **Morten W. Melby** Dato: **23.6.1998**

Tema: **Kulturminner**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Vitsøsetra (SEFRAK 1569-013-179, -180)

Vitsøsetra ble bygd ca. 1880, og både seterbu og fjøs er i god stand. Fjøset falt sammen i 1937, men er satt opp igjen med de samme materialene. Opprinnelig bruk gjelder tildels ennå for Vitsøsetra, men fjøset brukes hovedsakelig som lager for landbruksredskap og maskiner.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

Vitsøsetra representerer stølsdrifta med godt vedlikeholdte bygninger

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet

Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på arealet (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Møre og Romsdal fylkeskommune 1998

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7017800 / Øst: 491400

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: / Øst:

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET	☐ Område ☒ Objekt	Polygonkode: K5
Lokalitet: Ruin høybu		

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfylt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema: Kulturminner

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Ruin av høybu (SEFRAK 1569-013-182)

Når høybua er bygd er ikke tidsfestet. Bua har rast sammen og lar seg ikke vedlikeholde.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

De frittliggende høybuene var mange i tallet i tidligere tider. Høybuene er imidlertid i liten grad tatt vare på.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

<i>Forslag til gradering</i>		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☒ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7018600 / Øst: 492200	Nord: / Øst:	Nord: / Øst:

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET	☒ Område ☐ Objekt	Polygonkode: K6
Lokalitet: Bakksetra		
Fylke: Møre og Romsdal		
Kommune: Aure		
Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z	
Utfylt av: <i>Morten W. Melby</i> Dato: 23.6.1998		
Tema: Kulturminner		

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Bakksetra (SEFRAK 1569-013-149M, -138, -139, -140, -141, -142, -144, -145, -146, -148)
 Bakksetra består av i alt 12 bygninger/tufter. Sju av bygningene er bygd før 1900, og flere av dem er flyttet til Bakksetra fra andre plasser. Bakksetra ble trolig bygd i 1880-åra, og det har vært seterdrift her fram til ca. 1960. Flere av seterbuene er restaurert etter 2. verdenskrig, og framstår som fritidsboliger. Bare ett fjøs står ennå på Bakksetra.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

Bakksetra er representativ for setergrendene med bygninger av ulik alder, delvis tilflyttet og delvis nyoppført.

Pedagogisk verdi

Bakksetra fremstår ennå i dag som setergrend selv om boligene nyttes som feriehuse. Det er viktig for uttrykket at det fremdeles finnes fjøs og andre bygninger enn restaurerte seterbuene.

Støttekriteria:

Bruksverdi

Begrunnelser:

Seterbuene brukes i dag som fritidsboliger, og har samtidig potensiell bruksverdi i landbrukssammenheng.

Forslag til gradering		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt ☐ Internasjonalt verdifullt ☒ Ikke fastsatt verdi
Status for dokumentasjon		
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
Størrelse på arealet (daa)	100m belte?	Digitalisering?
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
Referansehenvisning		
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998		

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7020750 / Øst: 491300

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7020600 / Øst: 491500

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7020850 / Øst: 491200

Vassdrag: **GJELAVASSDRAGET**

Lokalitet: **Gjelen-gardene**

Område Objekt Polygonkode: **K7**

Fylke: **Møre og Romsdal**

Kommune: **Aure**

Vern: **Verneplan IV** Vassdragsomr. i REGINE: **116.2Z**

Utfylt av: **Morten W. Melby** Dato: **23.6.1998**

Tema: **Kulturminner**

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

"Trass i mykje om- og påbygging har husa stort sett sin opphavlege form, og den gamle, tette grupperinga av husa er intakt. Dette gjer tunet til ein særmerkt husgruppe med høg verneverdi" (Møre og Romsdal fylkeskommune 1998).

Viktige kvaliteter:

Gjelen (SEFRAK 1569-013-187M, -74, -75, -76, -77, -78, -86, -87, -88, -89, -90, -188)

Gjelen-gardene ble bygd rundt siste halvdel av 1800-tallet, og er delt i «Oppigarn», «Mettigarn» og «Nerigarn» Disse tre enhetene utgjør et samlet hele med i alt tre våningshus, tre driftsbygninger og tilhørende skott, stabbur, eldhus og flere andre mindre bygninger. Det hører også til Gjelen-gardene mølle, sag og støperi. På tross av mye om- og påbygging har husene stort sett sin opphavelige form. Den gamle, tette grupperingen av bygningene er intakt.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

Gjelen-gardene har fremdeles sin opphavelige form og interne gruppering.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

Forslag til gradering

Lokalt verdifullt Regionalt verdifullt Nasjonalt verdifullt Internasjonalt verdifullt Ikke fastsatt verdi

Status for dokumentasjon

Dokumentert Manglende dokumentasjon Registrert under VVV-prosjektet

Godt nok dokumentert Status for dokumentasjon ukjent

Størrelse på areal (daa)

100m belte?

Digitalisering?

Innenfor def. 100m belte

Digitalisert

Referansehenvisning

Møre og Romsdal fylkeskommune 1998

Kartkoordinater (UTM):

Midtpunkt:

Nord: 7022950 / Øst: 487500

Øvre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7022750 / Øst: 487700

Nedre punkt, ved vannstreng:

Nord: 7023000 / Øst: 487350

Vassdrag: GJELAVASSDRAGET			
Lokalitet: Hjelasetra	☒ Område	☐ Objekt	Polygonkode: K8

Fylke: Møre og Romsdal
Kommune: Aure

Vern: Verneplan IV	Vassdragsomr. i REGINE: 116.2Z
---------------------------	---------------------------------------

Utfyllt av: *Morten W. Melby* Dato: 23.6.1998

Tema: Kulturminner

Tidligere verneverdi (karakteristikk):

SEFRAK-registrert

Viktige kvaliteter:

Hjelasetra (SEFRAK 1569-013-183M, -161, -164, -166, -168, -169, -170, -171, -172, -173)

Hjelasetra består av i alt 28 bygninger/tufter. Omlag halvparten er bygd før 1900, men Hjelasetra er antakelig ikke eldre enn fra 1800-tallet. Det er fremdeles seterdrift (geiter) på Hjelasetra. Flere av seterbuene er restaurert, og fremstår som fritidsboliger i dag. Området har likevel karakter av seteranlegg.

Hovedkriteria:

Representativitet

Begrunnelser:

Hjelasetra er ei setergrend som selv om fritidsboligene har tatt over som viktigste funksjon, fremdeles ivaretatt et tradisjonelt uttrykk.

Støttekriteria:

Begrunnelser:

<i>Forslag til gradering</i>		
☐ Lokalt verdifullt	☐ Regionalt verdifullt	☐ Nasjonalt verdifullt
☐ Internasjonalt verdifullt	☒ Ikke fastsatt verdi	
<i>Status for dokumentasjon</i>		
☒ Dokumentert	☐ Manglende dokumentasjon	☐ Registrert under VVV-prosjektet
☐ Godt nok dokumentert	☐ Status for dokumentasjon ukjent	
<i>Størrelse på arealet (daa)</i>	<i>100m belte?</i>	<i>Digitalisering?</i>
	Innenfor def. 100m belte	Digitalisert
<i>Referansehenvisning</i>		
Møre og Romsdal fylkeskommune 1998		

Kartkoordinater (UTM):		
<i>Midtpunkt:</i>	<i>Øvre punkt, ved vannstreng:</i>	<i>Nedre punkt, ved vannstreng:</i>
Nord: 7021000 / Øst: 488300	Nord: 7020850 / Øst: 488400	Nord: 7021300 / Øst: 488300

Oversikter over rapporter

"Verdier i Vernede Vassdrag"

1998 - 1	Verdier i Norddalselva, Åfjord kommune i Sør-Trøndelag
1999 - 1	Verdier i Opo m/Låtefoss, Odda kommune i Hordaland
1999 - 2	Verdier i Stryne- og Loenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
1999 - 3	Verdier i Oldenvassdraget, Stryn kommune i Sogn og Fjordane
2000 - 1	Verdier i Gautefallvassdraget, Drangedal og Nissedal kommuner i Telemark
2000 - 2	Verdier i Unsetåa, Rendalen, Tynset og Tolga kommuner
2000 - 3	Verdier i Hamrabøvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
2000 - 4	Verdier i Høievassdraget, Tysvær kommune i Rogaland
2000 - 5	Verneverdier i Nitelva, Nittedal, Skedsmo og Rælingen kommuner i Akershus fylke
2000 - 6	Verdier i Norddalsvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
2000 - 7	Verdier i Hålandsvassdraget, Suldal kommune i Rogaland
2000 - 8	Verdier i Vikedalsvassdraget, Vindafjord kommune i Rogaland
2000 - 9	Verdier i Gvetaåi, Nore og Uvdal kommune i Buskerud
2000 - 10	Verdier i Skrimfjellområdet, Kongsberg kommune i Buskerud, Sauherad og Skien kommuner i Telemark
2000 - 11	Verdier i Vergja, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal kommuner i Buskerud
2000 - 11	Verdier i Vergja, Nore og Uvdal, Rollag og Sigdal kommuner i Buskerud
2000 - 12	Verdier i Ogna, Steinkjer kommune i Nord-Trøndelag
2000 - 13	Verdier i Rolv, Nore og Uvdal, kommune i Buskerud

- 2000 - 14 Verdier i Sørkjeåi,
Rollag kommune i Buskerud og Tinn kommune i Telemark
- 2000 - 15 Verdier i Vannsjø-Hobølvassdraget,
Moss, Sarpsborg, Spydeberg, Skiptvedt, Råde, Rygge
Våler og Hobøl kommuner i Østfold og Akershus fylker
- 2000 - 16 Verdier i Austbygdåi, Tinn kommune i Telemark
- 2000 - 17 Verdier i Hornesbekken, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 18 Verdier i Skogshornområdet, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 19 Verdier i Grønndøla, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 20 Verdier i Mørkedøla, Gol kommune i Buskerud
- 2000 - 21 Verdier i Fuglevågsvassdraget,
Smøla kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 22 Verdier i Årgårdsvassdraget,
Namdalseid og Verran kommuner i Nord-Trøndelag
- 2000 - 23 Verdier i Hjelsteinselva,
Vestnes kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 24 Verdier i Gjela, Aure kommune i Møre og Romsdal
- 2000 - 25 Verdier i Toåa, Surnadal kommune i Møre og Romsdal

Se også

Forvaltning av vernede vassdrag 1995. Informasjonsperm utgitt av Direktoratet for naturforvaltning og Norges vassdrag-og energidirektorat, mars 1995.

Norges vassdrag- og energidirektorats hjemmeside: <http://www.nve.no>

Direktoratet for naturforvaltnings hjemmeside: <http://www.naturforvaltning.no>

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Fylkesmannen

Verdier i vernede vassdrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) har i fellesskap arbeidet med et prosjekt for å gjøre kunnskapen om vernede vassdrag lettere tilgjengelig for kommuner og andre som forvalter vassdragsnære områder. "VVV-prosjektet" skal dokumentere og gjøre verdiene i vassdraget mer synlige. Målet er at alle som planlegger arealbruk eller inngrep i et vernet vassdrag, først skal vite hvilke verneverdier som finnes der. På denne måten regner DN og NVE med at skadelige inngrep i større grad blir unngått.

TE 910

ISBN 82-7072-417-3

ISSN 1501-4851

Norges vassdrags- og energidirektorat, P.B. 5091 Majorstua, 0301 Oslo. Tlf. 22 95 95 95, faks 22 95 90 00

Fylkesmannen i Møre og Romsdal, Fylkeshuset, 6404 Molde. Tlf. 71 25 80 00, faks. 71 25 85 09

Direktoratet for naturforvaltning, 7485 Trondheim. Tlf. 73 58 05 00, faks 73 58 05 01